

Πρὸς Ἑβραίους

Πολυμερῶς¹ καὶ πολυτρόπως² πάλαι³ ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν **1**
 τοῖς προφήταις, ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν
 υἱῷ, ὃν ἔθηκεν κληρονόμον⁴ πάντων, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν, **2**
 ὃς ὢν ἀπαύγασμα⁵ τῆς δόξης καὶ χαρακτήρ⁶ τῆς ὑποστάσεως⁷ αὐτοῦ, **3**
 φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, δι' ἑαυτοῦ
 καθαρισμὸν⁸ ποιησάμενος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἐκάθισεν⁹ ἐν δεξιᾷ
 τῆς μεγαλωσύνης¹⁰ ἐν ὑψηλοῖς,¹¹ τοσοῦτῳ¹² κρείττων¹³ γενόμενος τῶν **4**
 ἀγγέλων, ὅσῳ διαφορώτερον¹⁴ παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν¹⁵ ὄνομα.
 Τίτι γὰρ εἶπεν ποτε¹⁶ τῶν ἀγγέλων, Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον¹⁷ **5**
 γεγέννηκά σε; Καὶ πάλιν, Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς
 ἔσται μοι εἰς υἱόν; Ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ¹⁸ τὸν πρωτότοκον¹⁹ εἰς **6**
 τὴν οἰκουμένην²⁰ λέγει, Καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες
 ἄγγελοι θεοῦ. Καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει, Ὁ ποιῶν τοὺς **7**
 ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς²¹ αὐτοῦ πυρὸς
 φλόγα:²² πρὸς δὲ τὸν υἱόν, Ὁ θρόνος σου, ὁ θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ **8**
 αἰῶνος: ῥάβδος²³ εὐθύτητος²⁴ ἢ ῥάβδος²³ τῆς βασιλείας σου. **9**
 Ἠγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας²⁵ ἀνομίαν:²⁶ διὰ τοῦτο ἔχρισέν

¹ πολυμερῶς, in various parts, in many parts. ² πολυτρόπως, in many ways. ³ πάλαι, long ago, of old. ⁴ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ⁵ ἀπαύγασμα, τος, τό, radiance, effulgence. ⁶ χαρακτήρ, ἥρος, ὁ, impress, exact representation. ⁷ ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. ⁸ καθαρισμός, οὔ, ὁ, cleansing, purification. ⁹ καθίζω, seat, sit. ¹⁰ μεγαλωσύνη, ης, ἡ, greatness, majesty. ¹¹ ὑψηλός, high, lofty. ¹² τοσοῦτος, so great, so much. ¹³ κρείττων, stronger, more excellent. ¹⁴ διάφορος, various, different. ¹⁵ κληρονομέω, inherit, obtain. ¹⁶ ποτέ, once, at some time. ¹⁷ σήμερον, today, now. ¹⁸ εἰσάγω, lead in, bring in. ¹⁹ πρωτότοκος, first-born. ²⁰ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ²¹ λειτουργός, οὔ, ὁ, minister, servant. ²² φλόξ, φλογός, ἡ, flame. ²³ ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. ²⁴ εὐθύτης, ητος, ἡ, righteousness, uprightness. ²⁵ μισέω, hate, detest. ²⁶ ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ²⁷ χρίω, anoint.

σε ὁ θεός, ὁ θεός σου, ἔλαιον¹ ἀγαλλιάσεως² παρὰ τοὺς μετόχους³ σου.
 Καί, Σὺ κατ' ἀρχάς, κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας,⁴ καὶ ἔργα τῶν 10
 χειρῶν σου εἰσιν οἱ οὐρανοί· αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις·⁵ καὶ 11
 πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται,⁶ καὶ ὡσεὶ⁷ περιβόλαιον⁸ ἐλίξεις⁹ 12
 αὐτούς, καὶ ἀλλαγῇσονται·¹⁰ σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη¹¹ σου οὐκ
 ἐκλείψουσιν.¹² Πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἰρηκέν ποτε,¹³ Κάθου ἐκ 13
 δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς¹⁴ σου ὑποπόδιον¹⁵ τῶν ποδῶν
 σου; Οὐχὶ πάντες εἰσὶν λειτουργικὰ¹⁶ πνεύματα, εἰς διακονίαν¹⁷ 14
 ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν¹⁸ σωτηρίαν;¹⁹

Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως²⁰ ἡμᾶς προσέχειν²¹ τοῖς ἀκουσθεῖσιν, 2
 μήποτε²² παραρρῶμεν.²³ Εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος 2
 ἐγένετο βέβαιος,²⁴ καὶ πᾶσα παράβασις²⁵ καὶ παρακοή²⁶ ἔλαβεν
 ἔνδικον²⁷ μισθαποδοσίαν,²⁸ πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα²⁹ τηλικαύτης³⁰ 3
 ἀμελήσαντες³¹ σωτηρίας; Ὅτις, ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ
 κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη,³² 4
 συνεπιμαρτυροῦντος³³ τοῦ θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασιν,³⁴ καὶ
 ποικίλαις³⁵ δυνάμεσιν, καὶ πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς,³⁶ κατὰ τὴν
 αὐτοῦ θέλησιν.³⁷

¹ ἔλαιον, ου, τό, olive oil. ² ἀγαλλίασις, εως, ἡ, delight, great joy. ³ μέτοχος, ου, ό, partaker, partner. ⁴ θεμελιώω, lay a foundation, found. ⁵ διαμένω, remain, continue. ⁶ παλαιώω, make or become old, obsolete. ⁷ ὡσεὶ, like, about. ⁸ περιβόλαιον, ου, τό, covering, cloak. ⁹ ἐλίσσω, roll up, coil. ¹⁰ ἀλλάσσω, change, alter. ¹¹ ἔτος, ους, τό, year. ¹² ἐκλείπω, fail, cease. ¹³ ποτέ, once, at some time. ¹⁴ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ¹⁵ ὑποπόδιον, ου, τό, footstool. ¹⁶ λειτουργικός, engaged in special service. ¹⁷ διακονία, ας, ἡ, waiting at table, service. ¹⁸ κληρονομέω, inherit, obtain. ¹⁹ σωτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance. ²⁰ περισσῶς, abundantly, exceedingly. ²¹ προσέχω, take head of, attend to. ²² μήποτε, never, lest perchance. ²³ παραρρέω, be washed away, drift away. ²⁴ βέβαιος, firm, secure. ²⁵ παράβασις, εως, ἡ, going aside, transgression. ²⁶ παρακοή, ἡς, ἡ, disobedience. ²⁷ ἔνδικος, righteous, just. ²⁸ μισθαποδοσία, ας, ἡ, recompense, reward. ²⁹ ἐκφεύγω, flee away, flee out. ³⁰ τηλικαύτος, so great, so large. ³¹ ἀμελέω, neglect, be unconcerned. ³² βεβαιώω, confirm, secure. ³³ συνεπιμαρτυρέω, bear witness together with. ³⁴ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ³⁵ ποικίλος, varied, manifold. ³⁶ μερισμός, ου, ό, division, distribution. ³⁷ θέλησις, εως, ἡ, will, willing.

Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν¹ τὴν οἰκουμένην² τὴν μέλλουσαν, περὶ ἧς 5
 λαλοῦμεν. Διεμαρτύρατο³ δὲ ποῦ⁴ τις λέγων, Τί ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅτι 6
 μιμνήσκη⁵ αὐτοῦ; Ἡ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτῃ⁶ αὐτόν; 7
 Ἠλάττωσας⁷ αὐτὸν βραχύ⁸ τι παρ' ἀγγέλους: δόξῃ καὶ τιμῇ⁹
 ἐστεφάνωσας¹⁰ αὐτόν: πάντα ὑπέταξας¹ ὑποκάτω¹¹ τῶν ποδῶν αὐτοῦ. 8
 Ἐν γὰρ τῷ ὑποτάξαι¹ αὐτῷ τὰ πάντα, οὐδὲν ἀφήκεν αὐτῷ
 ἀνυπότακτον.¹² Νῦν δὲ οὐπω¹³ ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα
 ὑποτεταγμένα.¹ Τὸν δὲ βραχύ⁸ τι παρ' ἀγγέλους ἡλαττωμένον⁷ 9
 βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα¹⁴ τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ⁹
 ἐστεφανωμένον,¹⁰ ὅπως χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσῃται¹⁵ θανάτου.
 Ἐπρεπεν¹⁶ γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα, καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς 10
 υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα, τὸν ἀρχηγὸν¹⁷ τῆς σωτηρίας¹⁸ αὐτῶν διὰ
 παθημάτων¹⁴ τελειῶσαι.¹⁹ Ὁ τε γὰρ ἀγιάζων²⁰ καὶ οἱ ἀγιαζόμενοι,²⁰ ἐξ 11
 ἑνὸς πάντες: δι' ἣν αἰτίαν²¹ οὐκ ἐπαισχύνεται²² ἀδελφοὺς αὐτοὺς
 καλεῖν, λέγων, Ἀπαγγεῶ²³ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν 12
 μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω²⁴ σε. Καὶ πάλιν, Ἐγὼ ἔσομαι πεπειθὼς ἐπ' 13
 αὐτῷ. Καὶ πάλιν, Ἴδου ἐγὼ καὶ τὰ παιδιά ἃ μοι ἔδωκεν ὁ θεός. Ἐπεὶ²⁵ 14
 οὖν τὰ παιδιά κεκοινωνήκεν²⁶ σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ αὐτὸς
 παραπλησίως²⁷ μετέσχεν²⁸ τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου

¹ ὑποτάσσω, subject, put in subjection. ² οἰκουμένη, ἡς, ἡ, inhabited world. ³ διεμαρτύρομαι, testify solemnly. ⁴ ποῦ, somewhere, about. ⁵ μιμνήσκομαι, remember, recall. ⁶ ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ⁷ ἐλάττω, make lower, decrease. ⁸ βραχύς, short, little. ⁹ τιμή, ἡς, ἡ, honor, price. ¹⁰ στεφανώω, crown, reward. ¹¹ ὑποκάτω, under, below. ¹² ἀνυπότακτος, not subject to rule, rebellious. ¹³ οὐπω, not yet. ¹⁴ πάθημα, τος, τό, suffering, passion. ¹⁵ γεύομαι, taste, experience. ¹⁶ ἐπέπω, be clearly seen, be fitting. ¹⁷ ἀρχηγός, οὗ, ὁ, founder, leader. ¹⁸ σωτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance. ¹⁹ τελειώω, fill, fulfill. ²⁰ ἀγιάζω, make holy, consecrate. ²¹ αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ²² ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed. ²³ ἀπαγγέλλω, announce, report. ²⁴ ὑμνέω, sing to, praise. ²⁵ ἐπεὶ, when, since. ²⁶ κοινωνέω, have a share of, share. ²⁷ παραπλησίως, similarly, likewise. ²⁸ μετέχω, partake of, share in.

καταργήσῃ¹ τὸν τὸ κράτος² ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἔστιν τὸν
 διάβολον,³ καὶ ἀπαλλάξῃ⁴ τούτους, ὅσοι φόβῳ⁵ θανάτου διὰ παντὸς 15
 τοῦ ζῆν ἐνοχοί⁶ ἦσαν δουλείας.⁷ Οὐ γὰρ δήπου⁸ ἀγγέλων 16
 ἐπιλαμβάνεται,⁹ ἀλλὰ σπέρματος¹⁰ Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. Ὅθεν¹¹ 17
 ὧφειλεν¹² κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι,¹³ ἵνα ἐλεήμων¹⁴
 γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν, εἰς τὸ ἰλάσκεσθαι¹⁵
 τὰς ἀμαρτίας τοῦ λαοῦ. Ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν¹⁶ αὐτὸς πειρασθεῖς,¹⁷ 18
 δύναται τοῖς πειραζομένοις¹⁷ βοηθῆσαι.¹⁸

Ὅθεν,¹¹ ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως¹⁹ ἐπουρανίου²⁰ μέτοχοι,²¹ κατανοήσατε²² 3
 τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας²³ ἡμῶν Ἰησοῦν χριστόν, 2
 πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὥς καὶ Μωϋσῆς ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ
 αὐτοῦ. Πλείονος γὰρ δόξης οὗτος παρὰ Μωϋσῆν ἡξίωται,²⁴ καθ' 3
 ὅσον πλείονα τιμὴν²⁵ ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας²⁶ αὐτόν. Πᾶς 4
 γὰρ οἶκος κατασκευάζεται²⁶ ὑπὸ τινος· ὁ δὲ τὰ πάντα κατασκευάσας²⁶
 θεός. Καὶ Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς θεράπων,²⁷ 5
 εἰς μαρτύριον²⁸ τῶν λαληθησομένων· χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν 6
 οἶκον αὐτοῦ· οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐάνπερ τὴν παρρησίαν²⁹ καὶ τὸ
 καύχημα³⁰ τῆς ἐλπίδος μέχρι³¹ τέλους³² βεβαίαν³³ κατάσχωμεν.³⁴ Διό, 7

¹ καταργέω, make ineffective, abolish. ² κράτος, οὐς, τό, power, dominion. ³ διάβολος, ου, ό, slanderer, accuser. ⁴ ἀπαλλάσσω, leave, deliver. ⁵ φόβος, ου, ό, fear, terror. ⁶ ἐνοχος, involved in, liable. ⁷ δουλεία, ας, ή, slavery, bondage. ⁸ δήπου, of course, surely. ⁹ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ¹⁰ σπέρμα, τος, τό, seed, offspring. ¹¹ ὅθεν, from where, from which. ¹² ὧφειλω, owe, ought. ¹³ ὁμοιώω, make like, liken. ¹⁴ ἐλεήμων, merciful, sympathetic. ¹⁵ ἰλάσκομαι, propitiate, expiate. ¹⁶ πάσχω, suffer, am acted upon. ¹⁷ πειράζω, test, tempt. ¹⁸ βοηθέω, come to the aid of. ¹⁹ κλήσις, εως, ή, (divine) call, invitation. ²⁰ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ²¹ μέτοχος, ου, ό, partaker, partner. ²² κατανοέω, observe, understand. ²³ ὁμολογία, ας, ή, confession, profession. ²⁴ ἡξιόω, consider worthy. ²⁵ τιμή, ης, ή, honor, price. ²⁶ κατασκευάζω, prepare, build. ²⁷ θεράπων, οντος, ό, attendant, servant. ²⁸ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ²⁹ παρρησία, ας, ή, boldness, confidence. ³⁰ καύχημα, τος, τό, boasting, ground of boasting. ³¹ μέχρι, until, as far as (gen). ³² τέλος, οὐς, τό, end, purpose. ³³ βέβαιος, firm, secure. ³⁴ κατέχω, hold back, hold fast.

καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, Σήμερον¹ ἔὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ
 ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε² τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ 8
 παραπικρασμῷ,³ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ⁴ ἐν τῇ ἐρήμῳ,⁵ οὗ⁶ 9
 ἐπείρασάν⁷ με οἱ πατέρες ὑμῶν, ἐδοκίμασάν⁸ με, καὶ εἶδον τὰ ἔργα
 μου τεσσαράκοντα⁹ ἔτη.¹⁰ Διὸ προσώχθισα¹¹ τῇ γενεᾷ¹² ἐκείνῃ, καὶ 10
 εἶπον, Ἄει¹³ πλανῶνται¹⁴ τῇ καρδίᾳ: αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδοὺς
 μου: ὡς ὤμοσα¹⁵ ἐν τῇ ὀργῇ¹⁶ μου, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν 11
 κατάπαυσίν¹⁷ μου. Βλέπετε, ἀδελφοί, μήποτε¹⁸ ἔσται ἔν τινι ὑμῶν 12
 καρδία πονηρὰ ἀπιστίας¹⁹ ἐν τῷ ἀποστῆναι²⁰ ἀπὸ θεοῦ ζώντος: ἀλλὰ 13
 παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἐκάστην ἡμέραν, ἄχρι²¹ οὗ²² τὸ σήμερον¹
 καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ² ἐξ ὑμῶν τις ἀπάτη²² τῆς ἁμαρτίας: 14
 μέτοχοι²³ γὰρ γεγονάμεν τοῦ χριστοῦ, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς
 ὑποστάσεως²⁴ μέχρι²⁵ τέλους²⁶ βεβαίαν²⁷ κατάσχωμεν: ἐν τῷ 15
 λέγεσθαι, Σήμερον¹ ἔὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε²
 τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ.³ Τινὲς γὰρ ἀκούσαντες 16
 παρεπίκραναν,²⁹ ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξεληθόντες ἐξ Αἰγύπτου³⁰ διὰ
 Μωϋσέως. Τίσιν δὲ προσώχθισεν¹¹ τεσσαράκοντα⁹ ἔτη;¹⁰ Οὐχὶ τοῖς 17
 ἁμαρτήσασιν,³¹ ὧν τὰ κῶλα³² ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ;⁵ Τίσιν δὲ ὤμοσεν¹⁵ 18
 μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν¹⁷ αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς

¹ σήμερον, today, now. ² σκληρύνω, harden. ³ παραπικρασμός, οὗ, ὁ, rebellion, provocation. ⁴ πειρασμός, οὗ, ὁ, temptation, trial. ⁵ ἐρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ⁶ οὗ, where, when. ⁷ πειράζω, test, tempt. ⁸ δοκιμάζω, prove, approve. ⁹ τεσσαράκοντα, forty, 40. ¹⁰ ἔτος, ους, τό, year. ¹¹ προσοχθίζω, be angry, am displeased with. ¹² γενεά, ἄς, ἡ, generation. ¹³ αἰ, always, ever. ¹⁴ πλανάω, deceive, lead astray. ¹⁵ ὀμνύω, swear, take an oath. ¹⁶ ὀργή, ἡς, ἡ, wrath, anger. ¹⁷ κατάπαυσις, εως, ἡ, rest, resting. ¹⁸ μήποτε, never, lest perchance. ¹⁹ ἀπιστία, ας, ἡ, unbelief, unfaithfulness. ²⁰ ἀφίστημι, withdraw, depart. ²¹ ἄχρι, as far as, up to (gen). ²² ἀπάτη, ης, ἡ, deceit, deceitfulness. ²³ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ²⁴ ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. ²⁵ μέχρι, until, as far as (gen). ²⁶ τέλος, ους, τό, end, purpose. ²⁷ βέβαιος, firm, secure. ²⁸ κατέχω, hold back, hold fast. ²⁹ παραπικραίνω, embitter, provoke. ³⁰ Αἴγυπτος, ου, ἡ, Egypt. ³¹ ἁμαρτάνω, sin. ³² κῶλον, ου, τό, dead body, corpse.

ἀπειθήσασιν;¹ Καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι' 19
ἀπιστίαν.²

Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε³ καταλειπομένης⁴ ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν 4
κατάπαυσιν⁵ αὐτοῦ, δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκεῖναι.⁶ Καὶ γάρ ἐσμεν 2
εὐηγγελισμένοι, καθάπερ⁷ καὶ οἱ ἄλλοι: ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν⁸ ὁ λόγος τῆς
ἀκοῆς¹⁰ ἐκείνους, μὴ συγκεκραμένους¹¹ τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν. 3
Εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν κατάπαυσιν⁵ οἱ πιστεύσαντες, καθὼς
εἶρηκεν, Ὡς ὥμοσα¹² ἐν τῇ ὀργῇ¹³ μου, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν
κατάπαυσίν⁵ μου: καίτοι¹⁴ τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς¹⁵ κόσμου
γενηθέντων. Εἶρηκεν γάρ που¹⁶ περὶ τῆς ἐβδόμης¹⁷ οὕτως, Καὶ 4
κατέπαυσεν¹⁸ ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ¹⁷ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων
αὐτοῦ: καὶ ἐν τούτῳ πάλιν, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν⁵ 5
μου. Ἐπεὶ¹⁹ οὖν ἀπολείπεται²⁰ τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ 6
πρότερον²¹ εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι' ἀπειθειαν,²² πάλιν τινὰ 7
ὀρίζει²³ ἡμέραν, Σήμερον,²⁴ ἐν Δαυὶδ λέγων, μετὰ τοσοῦτον²⁵ χρόνον,
καθὼς εἶρηται, Σήμερον²⁴ ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ
σκληρύνητε²⁶ τὰς καρδίας ὑμῶν. Εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυσεν,¹⁸ 8
οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας. Ἄρα²⁷ ἀπολείπεται²⁰ 9
σαββατισμὸς²⁸ τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ. Ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν 10

¹ ἀπειθέω, disbelieve, disobey. ² ἀπιστία, ας, ἡ, unbelief, unfaithfulness. ³ μήποτε, never, lest perchance. ⁴ καταλείπω, leave, leave behind. ⁵ κατάπαυσις, εως, ἡ, rest, resting. ⁶ ὑστερέω, lack, need. ⁷ καθάπερ, even as, just as. ⁸ καὶ οἱ ἄλλοι, and he, and she. ⁹ ὠφέλεια, profit, help. ¹⁰ ἀκοή, ἡς, ἡ, hearing, report. ¹¹ συγκεράννυμι, blend, unite. ¹² ὀμνύω, swear, take an oath. ¹³ ὀργή, ἡς, ἡ, wrath, anger. ¹⁴ καίτοι, yet, although. ¹⁵ καταβολή, ἡς, ἡ, foundation, depositing. ¹⁶ πού, somewhere, about. ¹⁷ ἐβδομος, seventh. ¹⁸ καταπαύω, cause to rest to rest, stop. ¹⁹ ἐπεὶ, when, since. ²⁰ ἀπολείπω, leave, leave behind. ²¹ πρότερον, formerly, before. ²² ἀπειθεια, ας, ἡ, disobedience, willful unbelief. ²³ ὀρίζω, mark off by boundaries, determine. ²⁴ σήμερον, today, now. ²⁵ τοσοῦτος, so great, so much. ²⁶ σκληρύνω, harden. ²⁷ ἄρα, so, then. ²⁸ σαββατισμός, οὐ, ὁ, sabbath rest, sabbath observance.

κατάπαυσιν¹ αὐτοῦ καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν² ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ,
 ὥσπερ³ ἀπὸ τῶν ιδίων ὁ θεός. Σπουδάσωμεν⁴ οὖν εἰσελθεῖν εἰς 11
 ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν,¹ ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι⁵ πέσῃ
 τῆς ἀπειθείας.⁶ Ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, καὶ ἐνεργής,⁷ καὶ 12
 τομώτερος⁸ ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν⁹ δίστομον,¹⁰ καὶ διϊκνούμενος¹¹
 ἄχρι¹² μερισμοῦ¹³ ψυχῆς τε καὶ πνεύματος, ἀρμῶν¹⁴ τε καὶ μυελῶν,¹⁵
 καὶ κριτικὸς¹⁶ ἐνθυμήσεων¹⁷ καὶ ἐννοιῶν¹⁸ καρδίας. Καὶ οὐκ ἔστιν 13
 κτίσις¹⁹ ἀφανής²⁰ ἐνώπιον αὐτοῦ: πάντα δὲ γυμνὰ²¹ καὶ
 τετραχληλισμένα²² τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.

Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν, διεληλυθότα²³ τοὺς οὐρανούς, Ἰησοῦν τὸν 14
 υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν²⁴ τῆς ὁμολογίας.²⁵ Οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα 15
 μὴ δυνάμενον συμπαθεῖσαι²⁶ ταῖς ἀσθενείαις²⁷ ἡμῶν, πεπειραμένον²⁸
 δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα,²⁹ χωρὶς³⁰ ἁμαρτίας. Προσερχώμεθα 16
 οὖν μετὰ παρρησίας³¹ τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον,³²
 καὶ χάριν εὕρωμεν εἰς εὐκαιρον³³ βοήθειαν.³⁴

¹ κατάπαυσις, εως, ἡ, rest, resting. ² καταπαύω, cause to rest to rest, stop. ³ ὥσπερ, just as, even as. ⁴ σπουδάζω, hasten, be eager. ⁵ ὑπόδειγμα, τος, τὸ, copy, example. ⁶ ἀπειθεία, ας, ἡ, disobedience, willful unbelief. ⁷ ἐνεργής, effective, active. ⁸ τομώτερος, sharper, keener. ⁹ μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ¹⁰ δίστομος, two-edged. ¹¹ διϊκνέομαι, pierce, penetrate. ¹² ἄχρι, as far as, up to (gen). ¹³ μερισμός, οὔ, ὁ, division, distribution. ¹⁴ ἀρμός, οὔ, ὁ, joint, joint of the body. ¹⁵ μυελός, ου, ὁ, marrow. ¹⁶ κριτικός, able to judge, critical. ¹⁷ ἐνθύμησις, εως, ἡ, deliberation, thought. ¹⁸ ἐννοια, ας, ἡ, thought, intention. ¹⁹ κτίσις, εως, ἡ, creation, creature. ²⁰ ἀφανής, invisible, hidden. ²¹ γυμνός, naked, wearing only under-garments. ²² τραχηλίζω, am laid bare, laid open. ²³ διέρχομαι, cross over, pass through. ²⁴ κρατέω, grasp, lay hold of. ²⁵ ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession. ²⁶ συμπαθέω, sympathize with, have compassion on. ²⁷ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ²⁸ πειράω, try, attempt. ²⁹ ὁμοιότης, ητος, ἡ, likeness, similarity. ³⁰ χωρίς, separate, apart from (gen). ³¹ παρρησία, ας, ἡ, boldness, confidence. ³² ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. ³³ εὐκαιρος, timely, suitable. ³⁴ βοήθεια, ας, ἡ, help, assistance.

Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς, ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώπων **5**
 καθίσταται ¹ τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ ² δῶρά ³ τε καὶ θυσίας ⁴
 ὑπὲρ ἁμαρτιῶν: μετριοπαθεῖν ⁵ δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσιν ⁶ καὶ **2**
 πλανωμένοις, ⁷ ἐπεὶ ⁸ καὶ αὐτὸς περικείται ⁹ ἀσθένειαν: ¹⁰ καὶ διὰ ταύτην **3**
 ὀφείλει, ¹¹ καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως καὶ περὶ ἑαυτοῦ, προσφέρειν ²
 ὑπὲρ ἁμαρτιῶν. Καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ¹² ἀλλὰ **4**
 καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθάπερ ¹³ καὶ Ἀαρών. Οὕτως καὶ ὁ **5**
 χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γεννηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσας
 πρὸς αὐτόν, Υἱὸς μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον ¹⁴ γεγέννηκά σε. Καθὼς καὶ **6**
 ἐν ἑτέρῳ λέγει, Σὺ ἱερεὺς ¹⁵ εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν ¹⁶
 Μελχισεδέκ. ¹⁷ Ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, δεήσεις ¹⁸ τε καὶ **7**
 ἱκετηρίας ¹⁹ πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ
 κραυγῆς ²⁰ ἰσχυρᾶς ²¹ καὶ δακρύνων ²² προσενέγκας, ² καὶ εἰσακουσθεὶς ²³
 ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, ²⁴ καίπερ ²⁵ ὢν υἱός, ἔμαθεν ²⁶ ἀφ' ὧν ἔπαθεν ²⁷ τὴν **8**
 ὑπακοήν, ²⁸ καὶ τελειωθείς ²⁹ ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν ³⁰ αὐτῷ πᾶσιν **9**
 αἷτιος ³¹ σωτηρίας ³² αἰωνίου: προσαγορευθεὶς ³³ ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς **10**
 κατὰ τὴν τάξιν ¹⁶ Μελχισεδέκ. ¹⁷

¹ καθίστημι, set, constitute. ² προσφέρω, bring to, offer. ³ δῶρον, ου, τό, gift, present. ⁴ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ⁵ μετριοπαθέω, moderate one's feelings, deal gently. ⁶ ἀγνοέω, not know, be unaware. ⁷ πλανᾶω, deceive, lead astray. ⁸ ἐπεὶ, when, since. ⁹ περικείμεαι, be around, surround. ¹⁰ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ¹¹ ὀφείλω, owe, ought. ¹² τιμή, ἡς, ἡ, honor, price. ¹³ καθάπερ, even as, just as. ¹⁴ σήμερον, today, now. ¹⁵ ἱερεὺς, ἐως, ὁ, priest. ¹⁶ τάξις, ἐως, ἡ, arranging, order. ¹⁷ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ¹⁸ δεήσις, ἐως, ἡ, entreaty, prayer. ¹⁹ ἱκετηρία, ας, ἡ, supplication, entreaty. ²⁰ κραυγή, ἡς, ἡ, outcry, crying. ²¹ ἰσχυρός, strong, mighty. ²² δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ²³ εἰσακούω, listen, hear. ²⁴ εὐλάβεια, ας, ἡ, awe, reverence. ²⁵ καίπερ, although. ²⁶ μανθάνω, learn, ascertain. ²⁷ πάσχω, suffer, am acted upon. ²⁸ ὑπακοή, ἡς, ἡ, obedience. ²⁹ τελειόω, fill, fulfill. ³⁰ ὑπακούω, obey, listen. ³¹ αἷτιος, ου, ὁ, causative of, responsible for. ³² σωτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance. ³³ προσαγορεύω, call by name, designate.

Περὶ οὗ πολλὸς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμηνευτός¹ λέγειν, ἐπεὶ² νωθροὶ³ 11
γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς.⁴ Καὶ γὰρ ὀφείλοντες⁵ εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν 12
χρόνον, πάλιν χρεῖαν⁶ ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς, τίνα τὰ στοιχεῖα⁷
τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων⁸ τοῦ θεοῦ· καὶ γεγόνατε χρεῖαν⁶ ἔχοντες
γάλακτος,⁹ καὶ οὐ στερεᾶς¹⁰ τροφῆς.¹¹ Πᾶς γὰρ ὁ μετέχων¹² γάλακτος 13
ἄπειρος¹³ λόγου δικαιοσύνης· νήπιος¹⁴ γὰρ ἐστίν. Τελείων¹⁵ δέ ἐστιν 14
ἡ στερεὰ¹⁰ τροφή,¹¹ τῶν διὰ τὴν ἑξίν¹⁶ τὰ αἰσθητήρια¹⁷ γεγυμνασμένα
ἐχόντων πρὸς διάκρισιν¹⁹ καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

Διό, ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν τελειότητα²⁰ 6
φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον²¹ καταβαλλόμενοι²² μετανοίας²³ ἀπὸ
νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ θεόν, βαπτισμῶν²⁴ διδαχῆς,²⁵ 2
ἐπιθέσεώς²⁶ τε χειρῶν, ἀναστάσεώς²⁷ τε νεκρῶν, καὶ κρίματος²⁸
αἰωνίου. Καὶ τοῦτο ποιήσωμεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπη²⁹ ὁ θεός. Ἀδύνατον³⁰ 3
γὰρ τοὺς ἅπασι³¹ φωτισθέντας,³² γευσασμένους³³ τε τῆς δωρεᾶς³⁴ τῆς
ἐπουρανίου,³⁵ καὶ μετόχους³⁶ γεννηθέντας πνεύματος ἁγίου, καὶ καλὸν 5
γευσασμένους³³ θεοῦ ῥῆμα, δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος, καὶ 6
παραπεσόντας,³⁷ πάλιν ἀνακαινίζειν³⁸ εἰς μετάνοιαν,²³

¹ δυσερμηνευτός, hard to explain. ² ἐπεὶ, when, since. ³ νωθρός, lazy, sluggish. ⁴ ἀκοή, ἤσ, ἡ, hearing, report. ⁵ ὀφείλω, owe, ought. ⁶ χρεῖα, ας, ἡ, need, necessity. ⁷ στοιχεῖον, τό, elementary principles, elements. ⁸ λόγιον, οὗ, τό, saying, oracle. ⁹ γάλα, γαλακτος, τό, milk. ¹⁰ στερεός, hard, firm. ¹¹ τροφή, ἡς, ἡ, food, nourishment. ¹² μετέχω, partake of, share in. ¹³ ἄπειρος, unacquainted with, unaccustomed to. ¹⁴ νήπιος, infant, child. ¹⁵ τέλειος, complete, perfect. ¹⁶ ἑξίς, εως, ἡ, maturity, condition. ¹⁷ αἰσθητήριον, ου, τό, faculty of perception, sense. ¹⁸ γυμνάζω, train, undergo discipline. ¹⁹ διάκρισις, εως, ἡ, act of passing judgment. ²⁰ τελειότης, ητος, ἡ, perfection, completeness. ²¹ θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. ²² καταβάλλω, strike down, found. ²³ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ²⁴ βαπτισμός, οὗ, ὁ, washing, cleansing. ²⁵ διδαχή, ἡς, ἡ, teaching, instruction. ²⁶ ἐπιθεσις, εως, ἡ, laying on, assault. ²⁷ ἀνάστασις, εως, ἡ, resurrection, rising again. ²⁸ κρίμα, ος, τό, judgment, verdict. ²⁹ ἐπιτρέπω, permit, allow. ³⁰ ἀδύνατος, impossible, unable. ³¹ ἅπασι, once, once for all. ³² φωτίζω, give light, enlighten. ³³ γεύομαι, taste, experience. ³⁴ δωρεά, ας, ἡ, gift, free gift. ³⁵ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ³⁶ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ³⁷ παραπίπτω, fall away, commit apostasy. ³⁸ ἀνακαινίζω, renew, restore.

ἀνασταυροῦντας¹ ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας.²
 Γῆ γὰρ ἡ πιούσα τὸν ἐπ' αὐτῆς πολλάκις³ ἐρχόμενον ὑετόν,⁴ καὶ 7
 τίκτουσα⁵ βοτάνην⁶ εὐθετον⁷ ἐκείνοις δι' οὓς καὶ γεωργεῖται,⁸
 μεταλαμβάνει⁹ εὐλογίας¹⁰ ἀπὸ τοῦ θεοῦ: ἐκφέρουσα¹¹ δὲ ἀκάνθας¹² 8
 καὶ τριβόλους,¹³ ἀδόκιμος¹⁴ καὶ κατάρας¹⁵ ἐγγύς,¹⁶ ἥς τὸ τέλος¹⁷ εἰς
 καῦσιν.¹⁸

Πεπεισμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα¹⁹ καὶ ἐχόμενα 9
 σωτηρίας,²⁰ εἰ καὶ οὕτως λαλοῦμεν: οὐ γὰρ ἄδικος²¹ ὁ θεὸς 10
 ἐπιλαθέσθαι²² τοῦ ἔργου ὑμῶν, καὶ τοῦ κόπου²³ τῆς ἀγάπης ἥς
 ἐνεδείξασθε²⁴ εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες²⁵ τοῖς ἁγίοις καὶ
 διακονοῦντες.²⁵ Ἐπιθυμοῦμεν²⁶ δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν 11
 ἐνδείκνυσθαι²⁴ σπουδὴν²⁷ πρὸς τὴν πληροφορίαν²⁸ τῆς ἐλπίδος ἄχρι
 τέλους:¹⁷ ἵνα μὴ νωθροὶ²⁹ γένησθε, μιμηταὶ³⁰ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ 12
 μακροθυμίας³¹ κληρονομούντων³² τὰς ἐπαγγελίας.

Τῷ γὰρ Ἀβραάμ ἐπαγγειλάμενος³³ ὁ θεός, ἐπεὶ³⁴ κατ' οὐδενὸς εἶχεν 13
 μείζονος ὁμόσαι,³⁵ ὥμοσεν³⁵ καθ' ἑαυτοῦ, λέγων, Ἡ³⁶ μὴν³⁷ εὐλογῶν³⁸ 14
 εὐλογήσω³⁸ σε, καὶ πληθύνων³⁹ πληθυνῶ³⁹ σε. Καὶ οὕτως 15

¹ ἀνασταυρόω, crucify again. ² παραδειγματίζω, expose, make an example of. ³ πολλάκις, often, many times. ⁴ ὑετός, ου, ὁ, rain. ⁵ τίκτω, give birth to, bear. ⁶ βοτάνη, ης, ἡ, herb, plant. ⁷ εὐθετός, useful, fit. ⁸ γεωργέω, farm, cultivate. ⁹ μεταλαμβάνω, partake of, share. ¹⁰ εὐλογία, ας, ἡ, blessing, adulation. ¹¹ ἐκφέρω, carry out, bring forth. ¹² ἀκάνθα, ης, ἡ, thorn, thorn bush. ¹³ τρίβολος, ου, ὁ, thistle, briar. ¹⁴ ἀδόκιμος, not passing the test, rejected. ¹⁵ κατάρας, ας, ἡ, curse, cursing. ¹⁶ ἐγγύς, near. ¹⁷ τέλος, ους, τό, end, purpose. ¹⁸ καῦσις, εως, ἡ, burning, burning up. ¹⁹ κρείσσων, stronger, more excellent. ²⁰ σωτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance. ²¹ ἄδικος, unjust, unrighteous. ²² ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ²³ κόπος, ου, ὁ, labor, trouble. ²⁴ ἐνδείκνυμι, show forth, show. ²⁵ διακονέω, serve, minister. ²⁶ ἐπιθυμέω, desire, long for. ²⁷ σπουδή, ης, ἡ, haste, diligence. ²⁸ πληροφορία, ας, ἡ, full assurance, certainty. ²⁹ νωθρός, lazy, sluggish. ³⁰ μιμητής, οὔ, ὁ, imitator. ³¹ μακροθυμία, ας, ἡ, long-suffering, patience. ³² κληρονομέω, inherit, obtain. ³³ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ³⁴ ἐπεὶ, when, since. ³⁵ ὁμνύω, swear, take an oath. ³⁶ ᾄ, truly, surely. ³⁷ μὴν, ὁ, month, certainly. ³⁸ εὐλογέω, bless. ³⁹ πληθύνω, multiply, increase.

μακροθυμήσας¹ ἐπέτυχεν² τῆς ἐπαγγελίας. Ἄνθρωποι μὲν γὰρ κατὰ 16
τοῦ μείζονος ὀμνύουσιν,³ καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας⁴ πέρας⁵ εἰς
βεβαίωσιν⁶ ὁ ὅρκος.⁷ Ἐν ᾧ περισσότερο⁸ βουλόμενος⁹ ὁ θεὸς 17
ἐπιδείξει¹⁰ τοῖς κληρονόμοις¹¹ τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον¹² τῆς
βουλῆς¹³ αὐτοῦ, ἐμεσίτευσεν¹⁴ ὅρκῳ,⁷ ἵνα διὰ δύο πραγμάτων¹⁵ 18
ἀμεταθέτων,¹² ἐν οἷς ἀδύνατον¹⁶ ψεύσασθαι¹⁷ θεόν, ἰσχυρὰν¹⁸
παράκλησιν¹⁹ ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες²⁰ κρατῆσαι²¹ τῆς προκειμένης
ἐλπίδος: ἦν ὡς ἄγκυραν²³ ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ²⁴ τε καὶ βεβαίαν, 19
καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον²⁶ τοῦ καταπετάσματος:²⁷ ὅπου 20
πρόδρομος²⁸ ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν²⁹
Μελχισεδέκ³⁰ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ,³⁰ βασιλεὺς Σαλήμ,³¹ ἱερεὺς³² τοῦ θεοῦ τοῦ 7
ὑψίστου,³³ ὁ συναντήσας³⁴ Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι³⁵ ἀπὸ τῆς κοπῆς³⁶
τῶν βασιλέων καὶ εὐλογήσας³⁷ αὐτόν, ᾧ καὶ δεκάτην³⁸ ἀπὸ πάντων 2
ἐμέρισεν³⁹ Ἀβραάμ – πρῶτον μὲν ἐρμηνευόμενος⁴⁰ βασιλεὺς
δικαιοσύνης, ἔπειτα⁴¹ δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ,³¹ ὃ ἐστὶν βασιλεὺς
εἰρήνης: ἀπάτωρ,⁴² ἀμήτωρ,⁴³ ἀγενεαλόγητος,⁴⁴ μήτε⁴⁵ ἀρχὴν ἡμερῶν 3

¹ μακροθυμέω, be patient, suffer long. ² ἐπιτυχάνω, obtain, attain. ³ ὀμνύω, swear, take an oath. ⁴ ἀντιλογία, ας, ἡ, dispute, contradiction. ⁵ πέρας, ατος, τό, limit, end. ⁶ βεβαίωσις, εως, ἡ, confirmation, ratification. ⁷ ὅρκος, ου, ὁ, oath. ⁸ περισσός, excessive, abundant. ⁹ βούλομαι, wish, will. ¹⁰ ἐπιδείκνυμι, show, prove. ¹¹ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ¹² ἀμετάθετος, unchangeable, unchanged. ¹³ βουλῆ, ῆς, ἡ, counsel, purpose. ¹⁴ μεσιτεύω, guarantee, mediate. ¹⁵ πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ¹⁶ ἀδύνατος, impossible, unable. ¹⁷ ψεύδομαι, lie. ¹⁸ ἰσχυρός, strong, mighty. ¹⁹ παράκλησις, εως, ἡ, exhortation, consolation. ²⁰ καταφεύγω, flee, take refuge. ²¹ κρατέω, grasp, lay hold of. ²² πρόκειμαι, be set before, be exhibited. ²³ ἄγκυρα, ας, ἡ, anchor. ²⁴ ἀσφαλῆς, certain, definite. ²⁵ βέβαιος, firm, secure. ²⁶ ἐσώτερος, within, inside (gen). ²⁷ καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. ²⁸ πρόδρομος, ου, ὁ, going before, forerunner. ²⁹ τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ³⁰ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ³¹ Σαλήμ, ἡ, Salem. ³² ἱερεὺς, εως, ὁ, priest. ³³ ὑψιστος, highest, most high. ³⁴ συναντάω, meet with, hence to happen. ³⁵ ὑποστρέφω, return, turn back. ³⁶ κοπή, ῆς, ἡ, miting, slaughter. ³⁷ εὐλογέω, bless. ³⁸ δεκάτη, ῆς, ἡ, tenth part, tithe. ³⁹ μερίζω, divide, part. ⁴⁰ ἐρμηνεύω, interpret, translate. ⁴¹ ἔπειτα, then, after this. ⁴² ἀπάτωρ, fatherless, without a father. ⁴³ ἀμήτωρ, without a mother. ⁴⁴ ἀγενεαλόγητος, without genealogy. ⁴⁵ μήτε, neither, nor.

μήτε¹ ζωῆς τέλος² ἔχων, ἀφωμοιωμένος³ δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ – μένει
 ἱερεὺς⁴ εἰς τὸ διηνεκές.⁵

Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος⁶ οὗτος, ὃ καὶ δεκάτην⁷ Ἀβραὰμ ἔδωκεν ἐκ τῶν 4
 ἀκροθινίων⁸ ὁ πατριάρχης.⁹ Καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευὶ¹⁰ τὴν 5
 ἱερατείαν¹¹ λαμβάνοντες ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν¹² τὸν λαὸν
 κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ' ἔστιν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ¹³
 ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος¹⁴ Ἀβραάμ· ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος¹⁵ ἐξ 6
 αὐτῶν δεδεκάτωκεν¹⁶ τὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας
 εὐλόγηκεν.¹⁷ Χωρὶς¹⁸ δὲ πάσης ἀντιλογίας,¹⁹ τὸ ἔλαττον²⁰ ὑπὸ τοῦ 7
 κρείττονος²¹ εὐλογεῖται.¹⁷ Καὶ ὧδε μὲν δεκάτας⁷ ἀποθνήσκοντες 8
 ἄνθρωποι λαμβάνουσιν· ἐκεῖ δέ, μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ. Καί, ὡς ἔπος 9
 εἰπεῖν, διὰ Ἀβραάμ καὶ Λευὶ¹⁰ ὁ δεκάτας⁷ λαμβάνων δεδεκάτῳται·¹⁶ 10
 ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ¹⁴ τοῦ πατρὸς ἦν, ὅτε συνήνητησεν²³ αὐτῷ ὁ
 Μελχισεδέκ.²⁴

Εἰ μὲν οὖν τελείωσις²⁵ διὰ τῆς Λευϊτικῆς²⁶ ἱερωσύνης²⁷ ἦν – ὁ λαὸς γὰρ 11
 ἐπ' αὐτῇ νενομοθέτητο²⁸ – τίς ἔτι χρεία,²⁹ κατὰ τὴν τάξιν³⁰
 Μελχισεδέκ²⁴ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα,⁴ καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν³⁰
 Ἀαρὼν λέγεσθαι; Μετατιθεμένης³¹ γὰρ τῆς ἱερωσύνης,²⁷ ἐξ ἀνάγκης³² 12

¹ μήτε, neither, nor. ² τέλος, ους, τό, end, purpose. ³ ἀφομοιώω, make like, assimilate. ⁴ ἱερεὺς, έως, ό, priest. ⁵ διηνεκής, continuous, perpetual. ⁶ πηλίκος, how large, how great. ⁷ δεκάτη, ης, ή, tenth part, tithe. ⁸ ἀκροθίνιον, ου, τό, booty, spoils. ⁹ πατριάρχης, ου, ό, patriarch. ¹⁰ Λευὶ, ό, Levi. ¹¹ ἱερατεία, ας, ή, priestly office, priesthood. ¹² ἀποδεκατόω, tithe, collect a tithe. ¹³ καίπερ, although. ¹⁴ ὀσφύς, ύος, ή, waist, hip. ¹⁵ γενεαλογέω, trace descent or ancestry. ¹⁶ δεκατόω, collect or receive tithes, tithe. ¹⁷ εὐλογέω, bless. ¹⁸ χωρὶς, separate, apart from (gen). ¹⁹ ἀντιλογία, ας, ή, dispute, contradiction. ²⁰ ἐλάσσων, lesser, less. ²¹ κρείττων, stronger, more excellent. ²² ἔπος, ους, τό, word, so to speak. ²³ συναντάω, meet with, hence to happen. ²⁴ Μελχισεδέκ, ό, Melchizedek. ²⁵ τελείωσις, εως, ή, perfection, fulfillment. ²⁶ Λευϊτικός, Levitical. ²⁷ ἱερωσύνη, ης, ή, priesthood, priestly office. ²⁸ νομοθετέω, ordain, enact. ²⁹ χρεία, ας, ή, need, necessity. ³⁰ τάξις, εως, ή, arranging, order. ³¹ μετατίθημι, transfer, change. ³² ἀνάγκη, ης, ή, necessity, distress.

καὶ νόμου μετάρθεις¹ γίνεται. Ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆς² 13
 ἐτέρας μετέσχηκεν,³ ἀφ' ἧς οὐδείς προσέσχηκεν⁴ τῷ θυσιαστηρίῳ.⁵ 14
 Πρόδηλον⁶ γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα⁷ ἀνατέταλκεν⁸ ὁ κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν
 φυλὴν² οὐδὲν περὶ ἱερωσύνης⁹ Μωϋσῆς ἐλάλησεν. Καὶ περισσότερον 15
 ἔτι κατάδηλόν¹¹ ἐστίν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα¹² Μελχισεδέκ¹³
 ἀνίσταται ἱερεὺς¹⁴ ἕτερος, ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκικῆς¹⁵ 16
 γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου.¹⁶ μαρτυρεῖ γὰρ ὅτι 17
 Σὺ ἱερεὺς¹⁴ εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν¹⁷ Μελχισεδέκ.¹³ Ἀθέτησις¹⁸ 18
 μὲν γὰρ γίνεται προαγωγῆς¹⁹ ἐντολῆς, διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς²⁰ καὶ
 ἀνωφελές.²¹ οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν²² ὁ νόμος, ἐπεισαγωγὴ²³ δὲ 19
 κρείττονος²⁴ ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν²⁵ τῷ θεῷ. Καὶ καθ' ὅσον οὐ 20
 χωρὶς²⁶ ὀρκωμοσίας²⁷ – οἱ μὲν γὰρ χωρὶς²⁶ ὀρκωμοσίας²⁷ εἰσὶν ἱερεῖς¹⁴
 γεγονότες, ὁ δὲ μετὰ ὀρκωμοσίας,²⁷ διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν, 21
 Ὡμοσεν²⁸ κύριος καὶ οὐ μεταμεληθήσεται,²⁹ Σὺ ἱερεὺς¹⁴ εἰς τὸν αἰῶνα
 κατὰ τὴν τάξιν¹⁷ Μελχισεδέκ¹³ – κατὰ τοσοῦτον³⁰ κρείττονος²⁴ 22
 διαθήκης³¹ γέγονεν ἔγγυος³² Ἰησοῦς. Καὶ οἱ μὲν πλείονές εἰσιν 23
 γεγονότες ἱερεῖς,¹⁴ διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι³³ παραμένειν.³⁴ ὁ δέ, διὰ 24
 τὸ μένειν αὐτόν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀπαράβατον³⁵ ἔχει τὴν ἱερωσύνην.⁹ 25
 Ὅθεν³⁶ καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς³⁷ δύναται τοὺς προσερχομένους δι'

¹ μετάρθεις, εως, ἡ, change, removal. ² φυλή, ἡς, ἡ, tribe, race. ³ μετέχω, partake of, share in. ⁴ προσέχω, take head of, attend to. ⁵ θυσιαστήριον, οὐ, τό, altar. ⁶ πρόδηλος, clear, evident. ⁷ Ἰούδα, ὁ, Judah, Judas. ⁸ ἀνατέλλω, cause to rise, make to rise. ⁹ ἱερωσύνη, ἡς, ἡ, priesthood, priestly office. ¹⁰ περισσός, excessive, abundant. ¹¹ κατάδηλος, very clear, quite plain. ¹² ὁμοιότης, ἡτος, ἡ, likeness, similarity. ¹³ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ¹⁴ ἱερεὺς, ἑως, ὁ, priest. ¹⁵ σαρκικός, fleshly, carnal. ¹⁶ ἀκατάλυτος, indissoluble. ¹⁷ τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ¹⁸ ἀθέτησις, εως, ἡ, setting aside, annulment. ¹⁹ προάγω, lead forth, go before. ²⁰ ἀσθενής, weak, infirm. ²¹ ἀνωφελής, unprofitable, useless. ²² τελείω, fill, fulfill. ²³ ἐπεισαγωγὴ, ἡς, ἡ, bringing in besides, bringing in. ²⁴ κρείττων, stronger, more excellent. ²⁵ ἐγγίζω, come near, approach. ²⁶ χωρίς, separate, apart from (gen). ²⁷ ὀρκωμοσία, ας, ἡ, oath, taking of an oath. ²⁸ ὀμνύω, swear, take an oath. ²⁹ μεταμέλωμαι, regret, repent. ³⁰ τοσοῦτος, so great, so much. ³¹ διαθήκη, ἡς, ἡ, covenant, will. ³² ἔγγυος, οὐ, ὁ, under good security, surety. ³³ κωλύω, forbid, hinder. ³⁴ παραμένω, remain beside, continue. ³⁵ ἀπαράβατος, permanent, unchangeable. ³⁶ ὅθεν, from where, from which. ³⁷ παντελής, completely, forever.

αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε¹ ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν² ὑπὲρ αὐτῶν.

Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν ἔπρεπεν³ ἀρχιερεὺς, ὅσιος,⁴ ἄκακος,⁵ ἀμίαντος,⁶ 26

κεχωρισμένος⁷ ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν,⁸ καὶ ὑψηλότερος⁹ τῶν οὐρανῶν

γενόμενος: ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην,¹⁰ ὥσπερ¹¹ οἱ ἀρχιερεῖς, 27

πρότερον¹² ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας¹³ ἀναφέρειν,¹⁴ ἔπειτα¹⁵

τῶν τοῦ λαοῦ: τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ,¹⁶ ἑαυτὸν ἀνενέγκας.¹⁴ Ὁ 28

νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν¹⁷ ἀρχιερεῖς, ἔχοντας ἀσθένειαν:¹⁸ ὁ

λόγος δὲ τῆς ὀρκωμοσίας¹⁹ τῆς μετὰ τὸν νόμον, υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα

τετελειωμένον.²⁰

Κεφάλαιον²¹ δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις: τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς 8

ἐκάθισεν²² ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης²³ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, 2

τῶν ἁγίων λειτουργός,²⁴ καὶ τῆς σκηνῆς²⁵ τῆς ἀληθινῆς,²⁶ ἣν ἔπηξεν²⁷

ὁ κύριος, καὶ οὐκ ἄνθρωπος: πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν²⁸ 3

δῶρά²⁹ τε καὶ θυσίας¹³ καθίσταται: ὅθεν³⁰ ἀναγκαῖον³¹ ἔχειν τι καὶ

τοῦτον ὁ προσενέγκη.²⁸ Εἰ μὲν γὰρ ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν ἱερεὺς,³² 4

ὄντων τῶν ἱερέων³² τῶν προσφερόντων²⁸ κατὰ τὸν νόμον τὰ δῶρα,²⁹ 5

οἵτινες ὑποδείγματι³³ καὶ σκιᾷ³⁴ λατρεύουσιν³⁵ τῶν ἐπουρανίων,³⁶

καθὼς κεχηρημάτισται³⁷ Μωϋσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν³⁸ τὴν σκηνήν,²⁵

¹ πάντοτε, always, at all times. ² ἐντυγχάνω, entreat, intercede. ³ πρέπω, be clearly seen, be fitting. ⁴ ὅσιος, righteous, pious. ⁵ ἄκακος, guileless, innocent. ⁶ ἀμίαντος, undefiled, untainted. ⁷ χωρίζω, separate, depart. ⁸ ἁμαρτωλός, οὐ, ὁ, sinner. ⁹ ὑψηλός, high, lofty. ¹⁰ ἀνάγκη, ἡς, ἡ, necessity, distress. ¹¹ ὥσπερ, just as, even as. ¹² πρότερον, formerly, before. ¹³ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ¹⁴ ἀναφέρω, bring up, offer. ¹⁵ ἔπειτα, then, after this. ¹⁶ ἐφάπαξ, once for all, once. ¹⁷ καθίστημι, set, constitute. ¹⁸ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ¹⁹ ὀρκωμοσία, ας, ἡ, oath, taking of an oath. ²⁰ τελειόω, fill, fulfill. ²¹ κεφάλαιον, οὐ, τό, main thing, main point. ²² καθίζω, seat, sit. ²³ μεγαλωσύνη, ἡς, ἡ, greatness, majesty. ²⁴ λειτουργός, οὐ, ὁ, minister, servant. ²⁵ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ²⁶ ἀληθινός, true, genuine. ²⁷ πῆγνυμι, make firm, put together. ²⁸ προσφέρω, bring to, offer. ²⁹ δῶρον, οὐ, τό, gift, present. ³⁰ ὅθεν, from where, from which. ³¹ ἀναγκαῖος, necessary, essential. ³² ἱερεὺς, ἑως, ὁ, priest. ³³ ὑπόδειγμα, τος, τό, copy, example. ³⁴ σκιά, ας, ἡ, shadow, thick darkness. ³⁵ λατρεύω, serve, worship. ³⁶ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ³⁷ χερματίζω, instruct, reveal. ³⁸ ἐπιτελέω, complete, perform.

Ὅρα, γάρ φησιν, ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον¹ τὸν δειχθέντα² σοι
 ἐν τῷ ὄρει. Nunί³ δὲ διαφορωτέρας⁴ τέτυχεν⁵ λειτουργίας,⁶ ὅσῳ καὶ 6
 κρείττονός⁷ ἐστὶν διαθήκης⁸ μεσίτης,⁹ ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν⁷
 ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται.¹⁰ Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος,¹¹ 7
 οὐκ ἂν δευτέρας¹² ἐζητεῖτο τόπος. Μεμφόμενος¹³ γὰρ αὐτοῖς λέγει, 8
 Ἰδοὺ, ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ συντελέσω¹⁴ ἐπὶ τὸν οἶκον
 Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα¹⁵ διαθήκην⁸ καινὴν¹⁶: οὐ κατὰ τὴν 9
 διαθήκην⁸ ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου¹⁷
 μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν¹⁸ αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου: ¹⁹ ὅτι
 αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν²⁰ ἐν τῇ διαθήκῃ⁸ μου, καὶ γὰρ ἡμέλησα²¹ αὐτῶν,
 λέγει κύριος. Ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη⁸ ἣν διαθήσομαι²² τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ 10
 μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν
 διάνοιαν²³ αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω²⁴ αὐτούς: καὶ
 ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν, καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν. Καὶ οὐ μὴ 11
 διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πολίτην²⁵ αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν
 αὐτοῦ, λέγων, Γινώθι τὸν κύριον: ὅτι πάντες εἰδήσουσίν με, ἀπὸ
 μικροῦ²⁶ αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν. Ὅτι ἴλεως²⁷ ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις 12
 αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν²⁹ αὐτῶν οὐ μὴ
 μνησθῶ³⁰ ἔτι. Ἐν τῷ λέγειν, Καινὴν¹⁶ πεπαλαίωκεν³¹ τὴν πρώτην. 13

¹ τύπος, ου, ὁ, mark, example. ² δείκνυμι, show, point out. ³ νυνί, now, already. ⁴ διάφορος, various, different. ⁵ τυγχάνω, obtain, happen. ⁶ λειτουργία, ας, ἡ, service, ministry. ⁷ κρείττων, stronger, more excellent. ⁸ διαθήκη, ης, ἡ, covenant, will. ⁹ μεσίτης, ου, ὁ, mediator, go-between. ¹⁰ νομοθετέω, ordain, enact. ¹¹ ἄμεμπτος, blameless. ¹² δεύτερος, second. ¹³ μέμφομαι, find fault with, blame. ¹⁴ συντελέω, complete, accomplish. ¹⁵ Ἰούδα, ὁ, Judah, Judas. ¹⁶ καινός, new, fresh. ¹⁷ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ¹⁸ ἐξάγω, lead out. ¹⁹ Αἴγυπτος, ου, ἡ, Egypt. ²⁰ ἐμμένω, persevere, remain (in). ²¹ ἀμελέω, neglect, be unconcerned. ²² διατίθεμαι, appoint, make. ²³ διάνοια, ας, ἡ, mind, understanding. ²⁴ ἐπιγράφω, write upon, inscribe. ²⁵ πολίτης, ου, ὁ, citizen. ²⁶ μικρός, small, little. ²⁷ ἴλεως, gracious, merciful. ²⁸ ἀδικία, ας, ἡ, unrighteousness. ²⁹ ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ³⁰ μμνήσκομαι, remember, recall. ³¹ παλαιόω, make or become old, obsolete.

Τὸ δὲ παλαιούμενον¹ καὶ γηράσκον,² ἐγγὺς³ ἀφανισμοῦ.⁴

Εἶχεν μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιώματα⁵ λατρείας,⁶ τό τε ἅγιον **9**
 κοσμικόν.⁷ Σκηνή⁸ γὰρ κατεσκευάσθη⁹ ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἡ τε λυχνία¹⁰ **2**
 καὶ ἡ τράπεζα¹¹ καὶ ἡ πρόθεσις¹² τῶν ἄρτων, ἥτις λέγεται ἅγια. Μετὰ **3**
 δὲ τὸ δεύτερον¹³ καταπέτασμα¹⁴ σκηνή⁸ ἡ λεγομένη ἅγια ἁγίων, **4**
 χρυσοῦν¹⁵ ἔχουσα θυμιατήριον,¹⁶ καὶ τὴν κιβωτὸν¹⁷ τῆς διαθήκης¹⁸
 περικεκαλυμμένην¹⁹ πάντοθεν²⁰ χρυσίῳ,²¹ ἐν ᾗ στάμνος²² χρυσῇ¹⁵
 ἔχουσα τὸ μάννα,²³ καὶ ἡ ῥάβδος²⁴ Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα,²⁵ καὶ αἱ
 πλάκες²⁶ τῆς διαθήκης¹⁸ ὑπεράνω²⁷ δὲ αὐτῆς Χερουβίμ²⁸ δόξης **5**
 κατασκιάζοντα²⁹ τὸ ἱλαστήριον³⁰ περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ
 μέρος.³¹ Τούτων δὲ οὕτως³² κατεσκευασμένων,⁹ εἰς μὲν τὴν πρώτην **6**
 σκηνὴν⁸ διὰ παντὸς εἰσίσιν³³ οἱ ἱερεῖς,³⁴ τὰς λατρείας⁶ ἐπιτελοῦντες³⁵
 εἰς δὲ τὴν δευτέραν¹³ ἅπαξ³⁶ τοῦ ἐνιαυτοῦ³⁷ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ **7**
 χωρὶς³⁸ αἵματος, ὃ προσφέρει³⁹ ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ
 ἀγνοημάτων⁴⁰ τοῦτο δηλοῦντος⁴¹ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω⁴² **8**
 πεφανερῶσθαι⁴³ τὴν τῶν ἁγίων ὁδόν, ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς⁸
 ἐχούσης στάσιν⁴⁴ ἥτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα,⁴⁵ **9**

¹ παλαιόω, make or become old, obsolete. ² γηράσκω, grow old, become old. ³ ἐγγύς, near. ⁴ ἀφανισμός, οὐ, ὁ, vanishing, disappearing. ⁵ δικαιώμα, τος, τό, regulation, righteous deed. ⁶ λατρεία, ας, ἡ, service, divine worship. ⁷ κοσμικός, earthly, worldly. ⁸ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ⁹ κατασκευάζω, prepare, build. ¹⁰ λυχνία, ας, ἡ, lampstand. ¹¹ τράπεζα, ης, ἡ, table. ¹² πρόθεσις, εως, ἡ, setting forth, purpose. ¹³ δεύτερος, second. ¹⁴ καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. ¹⁵ χρυσοῦς, golden. ¹⁶ θυμιατήριον, ου, τό, altar of incense, censer. ¹⁷ κιβωτός, οὐ, ἡ, wooden box, ark. ¹⁸ διαθήκη, ης, ἡ, covenant, will. ¹⁹ περικαλύπτω, cover, conceal. ²⁰ πάντοθεν, on all sides, from all sides. ²¹ χρυσίον, ου, τό, gold, golden ornament. ²² στάμνος, ου, ἡ, jar, jar or vase. ²³ μάννα, τό, manna. ²⁴ ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. ²⁵ βλαστάνω, sprout, produce. ²⁶ πλάξ, πλακός, ἡ, tablet, table. ²⁷ ὑπεράνω, high above (gen), far above. ²⁸ χερουβίμ, τό, cherubim. ²⁹ κατασκιάζω, overshadow. ³⁰ ἱλαστήριον, ου, τό, sin offering, covering. ³¹ μέρος, ους, τό, part, portion. ³² οὕτως, thus, so. ³³ εἴσεμι, enter, go in. ³⁴ ἱερεὺς, εως, ὁ, priest. ³⁵ ἐπιτελέω, complete, perform. ³⁶ ἅπαξ, once, once for all. ³⁷ ἐνιαυτός, οὐ, ὁ, year. ³⁸ χωρὶς, separate, apart from (gen). ³⁹ προσφέρω, bring to, offer. ⁴⁰ ἀγνόημα, τος, τό, sin of ignorance. ⁴¹ δηλώω, show, make clear. ⁴² μήπω, not yet. ⁴³ φανερώω, reveal, manifest. ⁴⁴ στάσις, εως, ἡ, standing, rebellion. ⁴⁵ ἐνίστημι, be present, place in or upon.

καθ' ὃν δῶρά¹ τε καὶ θυσίαι² προσφέρονται,³ μὴ δυνάμεναι κατὰ
 συνείδησιν⁴ τελειῶσαι⁵ τὸν λατρεύοντα,⁶ μόνον ἐπὶ βρώμασιν⁷ καὶ 10
 πόμασιν⁸ καὶ διαφόροις⁹ βαπτισμοῖς¹⁰ καὶ δικαιώμασιν¹¹ σαρκός,
 μέχρι¹² καιροῦ διορθώσεως¹³ ἐπικείμενα.¹⁴

Χριστὸς δὲ παραγενόμενος¹⁵ ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, διὰ τῆς 11
 μείζονος καὶ τελειοτέρας¹⁶ σκηνῆς,¹⁷ οὐ χειροποιήτου,¹⁸ τοῦτ' ἔστιν,
 οὐ ταύτης τῆς κτίσεως,¹⁹ οὐδὲ δι' αἵματος τράγων²⁰ καὶ μόσχων,²¹ διὰ 12
 δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ²² εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν
 λύτρωσιν²³ εὐράμενος. Εἰ γὰρ τὸ αἶμα ταύρων²⁴ καὶ τράγων,²⁰ καὶ 13
 σποδὸς²⁵ δαμάλεως²⁶ ῥαντίζουσα²⁷ τοὺς κεκοινωμένους,²⁸ ἁγιάζει²⁹
 πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα,³⁰ πόσω³¹ μᾶλλον τὸ αἶμα τοῦ 14
 χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν³ ἄμωμον³²
 τῷ θεῷ, καθαριεῖ³³ τὴν συνείδησιν⁴ ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, εἰς τὸ
 λατρεύειν⁶ θεῷ ζῶντι; Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης³⁴ καινῆς³⁵ μεσίτης³⁶ 15
 ἐστίν, ὅπως, θανάτου γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν³⁷ τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ
 διαθήκῃ³⁴ παραβάσεων,³⁸ τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι
 τῆς αἰωνίου κληρονομίας.³⁹ Ὅπου γὰρ διαθήκη,³⁴ θάνατον ἀνάγκη⁴⁰ 16

¹ δῶρον, ου, τό, gift, present. ² θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ³ προσφέρω, bring to, offer. ⁴ συνείδησις, εως, ἡ, conscience. ⁵ τελειόω, fill, fulfill. ⁶ λατρεύω, serve, worship. ⁷ βρώμα, τος, τό, food, food of any kind. ⁸ πόμα, τος, τό, drink. ⁹ διάφορος, various, different. ¹⁰ βαπτισμός, οὔ, ὁ, washing, cleansing. ¹¹ δικαίωμα, τος, τό, regulation, righteous deed. ¹² μέχρι, until, as far as (gen). ¹³ διορθώσις, εως, ἡ, reformation, new order. ¹⁴ ἐπικείμεναι, lie on, lie upon. ¹⁵ παραγίνομαι, come, arrive. ¹⁶ τέλειος, complete, perfect. ¹⁷ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ¹⁸ χειροποίητος, made by hand, done or made with hands. ¹⁹ κτίσις, εως, ἡ, creation, creature. ²⁰ τράγος, ου, ὁ, male goat. ²¹ μόσχος, ου, ὁ, calf. ²² ἐφάπαξ, once for all, once. ²³ λύτρωσις, εως, ἡ, ransoming, redemption. ²⁴ ταῦρος, ου, ὁ, bull, ox. ²⁵ σποδός, οὔ, ἡ, ashes. ²⁶ δάμαλις, εως, ἡ, heifer, young cow. ²⁷ ῥαντίζω, sprinkle, cleanse. ²⁸ κοινόω, make common, defile. ²⁹ ἁγιάζω, make holy, consecrate. ³⁰ καθαρότης, ητος, ἡ, purity, cleansing. ³¹ πόσος, how many? how great? ³² ἄμωμος, without blemish, blameless. ³³ καθαρίζω, cleanse, make clean. ³⁴ διαθήκη, ης, ἡ, covenant, will. ³⁵ καινός, new, fresh. ³⁶ μεσίτης, ου, ὁ, mediator, go-between. ³⁷ ἀπολύτρωσις, εως, ἡ, redemption, deliverance. ³⁸ παράβασις, εως, ἡ, going aside, transgression. ³⁹ κληρονομία, ας, ἡ, inheritance. ⁴⁰ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress.

φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου.¹ Διαθήκη² γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία,³ ἐπεὶ⁴ 17
 μήποτε⁵ ἰσχύει⁶ ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος.¹ Ὅθεν⁷ οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶς⁸ 18
 αἵματος ἐγκεκαίνισται.⁹ Λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ νόμον 19
 ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων¹⁰ καὶ
 τράγων,¹¹ μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου¹² κοκκίνου¹³ καὶ ὑσσώπου,¹⁴ αὐτό τε
 τὸ βιβλίον¹⁵ καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐρράντισεν,¹⁶ λέγων, Τοῦτο τὸ αἷμα 20
 τῆς διαθήκης² ἧς ἐνετείλατο¹⁷ πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός. Καὶ τὴν σκηνὴν¹⁸ δὲ 21
 καὶ πάντα τὰ σκεύη¹⁹ τῆς λειτουργίας²⁰ τῷ αἵματι ὁμοίως²¹
 ἐρράντισεν.¹⁶ Καὶ σχεδὸν²² ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται²³ κατὰ τὸν 22
 νόμον, καὶ χωρὶς⁸ αἱματεκχυσίας²⁴ οὐ γίνεται ἄφεσις.²⁵

Ἀνάγκη²⁶ οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα²⁷ τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τούτοις 23
 καθαρίζεσθαι,²³ αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια²⁸ κρείττωσιν²⁹ θυσίαις³⁰ παρὰ
 ταύτας. Οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα³¹ ἅγια εἰσῆλθεν ὁ χριστός, ἀντίτυπα 24
 τῶν ἀληθινῶν,³³ ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι³⁴ τῷ
 προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν: οὐδ' ἵνα πολλάκις³⁵ προσφέρῃ³⁶ 25
 ἑαυτόν, ὥσπερ³⁷ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν³⁸ ἐν
 αἵματι ἀλλοτρίῳ:³⁹ ἐπεὶ⁴ ἔδει αὐτὸν πολλάκις³⁵ παθεῖν⁴⁰ ἀπὸ 26
 καταβολῆς⁴¹ κόσμου: νῦν δὲ ἅπαξ⁴² ἐπὶ συντελείᾳ⁴³ τῶν αἰώνων εἰς

¹ διατίθεμαι, appoint, make. ² διαθήκη, ἡς, ἡ, covenant, will. ³ βέβαιος, firm, secure. ⁴ ἐπεὶ, when, since. ⁵ μήποτε, never, lest perchance. ⁶ ἰσχύω, be strong, able. ⁷ ὅθεν, from where, from which. ⁸ χωρὶς, separate, apart from (gen). ⁹ ἐγκαινίζω, renew, inaugurate. ¹⁰ μόσχος, ου, ὁ, calf. ¹¹ τράγος, ου, ὁ, male goat. ¹² ἔριον, ου, τό, wool. ¹³ κόκκινος, scarlet, crimson. ¹⁴ ὑσσώπος, ου, ὁ, hyssop. ¹⁵ βιβλίον, ου, τό, book, scroll. ¹⁶ ῥαντίζω, sprinkle, cleanse. ¹⁷ ἐντέλλομαι, command, give orders. ¹⁸ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ¹⁹ σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). ²⁰ λειτουργία, ας, ἡ, service, ministry. ²¹ ὁμοίως, likewise, in like manner. ²² σχεδόν, almost, nearly. ²³ καθαρίζω, cleanse, make clean. ²⁴ αἱματεκχυσία, ας, ἡ, shedding of blood. ²⁵ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ²⁶ ἀνάγκη, ἡς, ἡ, necessity, distress. ²⁷ ὑπόδειγμα, τος, τό, copy, example. ²⁸ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ²⁹ κρείττων, stronger, more excellent. ³⁰ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ³¹ χειροποίητος, made by hand, done or made with hands. ³² ἀντίτυπος, struck back, corresponding to. ³³ ἀληθινός, true, genuine. ³⁴ ἐμφανίζω, manifest, disclose. ³⁵ πολλάκις, often, many times. ³⁶ προσφέρω, bring to, offer. ³⁷ ὥσπερ, just as, even as. ³⁸ ἐνιαυτός, ου, ὁ, year. ³⁹ ἀλλότριος, strange, foreign. ⁴⁰ πάσχω, suffer, am acted upon. ⁴¹ καταβολή, ἡς, ἡ, foundation, depositing. ⁴² ἅπαξ, once, once for all. ⁴³ συντέλεια, ας, ἡ, completion, end.

ἀθέτησιν¹ ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας² αὐτοῦ πεφανέρωται.³ Καὶ καθ' 27
 ὅσον ἀπόκειται⁴ τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ⁵ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο
 κρίσις·⁶ οὕτως καὶ ὁ χριστός, ἅπαξ⁵ προσενεχθεὶς⁷ εἰς τὸ πολλῶν 28
 ἀνενεγκεῖν⁸ ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου⁹ χωρὶς¹⁰ ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς
 αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις,¹¹ εἰς σωτηρίαν.¹²

Σκιάν¹³ γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν 10
 εἰκόνα¹⁴ τῶν πραγμάτων,¹⁵ κατ' ἐνιαυτὸν¹⁶ ταῖς αὐταῖς θυσίαις² ἃς
 προσφέρουσιν⁷ εἰς τὸ διηνεκές,¹⁷ οὐδέποτε¹⁸ δύνανται τοὺς
 προσερχομένους τελειῶσαι.¹⁹ Ἐπεὶ²⁰ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο²¹ 2
 προσφερόμεναι,⁷ διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν²² ἁμαρτιῶν
 τοὺς λατρεύοντας,²³ ἅπαξ⁵ κεκαθαρμένους;²⁴ Ἀλλ' ἐν αὐταῖς 3
 ἀνάμνησις²⁵ ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτόν·¹⁶ ἀδύνατον²⁶ γὰρ αἷμα ταύρων²⁷ 4
 καὶ τράγων²⁸ ἀφαιρεῖν²⁹ ἁμαρτίας. Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον 5
 λέγει, Θυσίαν² καὶ προσφορὰν³⁰ οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω³¹
 μοι· ὀλοκαυτώματα³² καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ εὐδόκησας·³³ τότε εἶπον, 6
 Ἰδοὺ, ἦκω³⁴ – ἐν κεφαλίδι³⁵ βιβλίου³⁶ γέγραπται περὶ ἐμοῦ – τοῦ
 ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σου. Ἀνώτερον³⁷ λέγων ὅτι Θυσίαν² καὶ 8
 προσφορὰν³⁰ καὶ ὀλοκαυτώματα³² καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας,

¹ ἀθέτησις, εως, ἡ, setting aside, annulment. ² θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ³ φανερῶ, reveal, manifest. ⁴ ἀπόκειμαι, be laid up, put away. ⁵ ἅπαξ, once, once for all. ⁶ κρίσις, εως, ἡ, judgment, judging. ⁷ προσφέρω, bring to, offer. ⁸ ἀναφέρω, bring up, offer. ⁹ δεύτερος, second. ¹⁰ χωρὶς, separate, apart from (gen). ¹¹ ἀπεκδέχομαι, await eagerly, expect eagerly. ¹² σωτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance. ¹³ σκιά, ας, ἡ, shadow, thick darkness. ¹⁴ εἰκὼν, ὄνος, ἡ, image, likeness. ¹⁵ πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ¹⁶ ἐνιαυτός, οὔ, ὁ, year. ¹⁷ διηνεκής, continuous, perpetual. ¹⁸ οὐδέποτε, never. ¹⁹ τελειῶ, fill, fulfill. ²⁰ ἐπεὶ, when, since. ²¹ παύω, cause to cease. ²² συνείδησις, εως, ἡ, conscience. ²³ λατρεύω, serve, worship. ²⁴ καθαίρω, make clean, clear. ²⁵ ἀνάμνησις, εως, ἡ, remembrance, reminder. ²⁶ ἀδύνατος, impossible, unable. ²⁷ ταῦρος, ου, ὁ, bull, ox. ²⁸ τράγος, ου, ὁ, male goat. ²⁹ ἀφαιρέω, take away, smite off. ³⁰ προσφορά, ας, ἡ, offering, sacrifice. ³¹ καταρτίζω, mend, fit. ³² ὀλοκαύτωμα, τος, τό, whole burnt offering. ³³ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ³⁴ ἦκω, I have come, I am present. ³⁵ κεφαλὴς, ἰδος, ἡ, roll of a book, roll. ³⁶ βιβλίον, ου, τό, book, scroll. ³⁷ ἀνώτερον, higher, more honorable place.

οὐδὲ εὐδόκησας¹ – αἵτινες κατὰ τὸν νόμον προσφέρονται² – τότε 9
 εἶρηκεν, Ἰδοὺ, ἤκω³ τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σου. Ἀναιρεῖ⁴ τὸ
 πρῶτον, ἵνα τὸ δεύτερον⁵ στήσῃ. Ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι⁶ ἐσμέν, 10
 οἱ διὰ τῆς προσφορᾶς⁷ τοῦ σώματος Ἰησοῦ χριστοῦ ἐφάπαξ.⁸ Καὶ πᾶς 11
 μὲν ἱερεὺς⁹ ἔστηκεν καθ' ἡμέραν λειτουργῶν,¹⁰ καὶ τὰς αὐτὰς
 πολλάκις¹¹ προσφέρων¹² θυσίας,¹² αἵτινες οὐδέποτε¹³ δύνανται
 περιελεῖν¹⁴ ἁμαρτίας: αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας² 12
 θυσίαν¹² εἰς τὸ διηνεκές,¹⁵ ἐκάθισεν¹⁶ ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, τὸ λοιπὸν 13
 ἐκδεχόμενος¹⁷ ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροί¹⁸ αὐτοῦ ὑποπόδιον¹⁹ τῶν ποδῶν
 αὐτοῦ. Μιᾶ γὰρ προσφορᾷ⁷ τετελείωκεν²⁰ εἰς τὸ διηνεκές¹⁵ τοὺς 14
 ἁγιαζομένους.⁶ Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον: μετὰ γὰρ 15
 τὸ προειρηκέναι,²¹ Αὕτη ἡ διαθήκη²² ἣν διαθήσομαι²³ πρὸς αὐτοὺς 16
 μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδούς νόμους μου ἐπὶ
 καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῶν διανοιῶν²⁴ αὐτῶν ἐπιγράψω²⁵ αὐτούς: καὶ 17
 τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν²⁶ αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ²⁷ ἔτι. 18
 Ὅπου δὲ ἄφεσις²⁸ τούτων, οὐκέτι²⁹ προσφορὰ⁷ περὶ ἁμαρτίας.

Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν³⁰ εἰς τὴν εἴσοδον³¹ τῶν ἁγίων ἐν τῷ 19
 αἵματι Ἰησοῦ, ἣν ἐνεκαίνισεν³² ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον³³ καὶ ζῶσαν, διὰ 20

¹ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ² προσφέρω, bring to, offer. ³ ἤκω, I have come, I am present. ⁴ ἀναιρέω, take up, kill. ⁵ δεύτερος, second. ⁶ ἁγιάζω, make holy, consecrate. ⁷ προσφορὰ, ἁς, ἡ, offering, sacrifice. ⁸ ἐφάπαξ, once for all, once. ⁹ ἱερεὺς, ἑως, ὁ, priest. ¹⁰ λειτουργέω, minister, serve. ¹¹ πολλάκις, often, many times. ¹² θυσία, ἁς, ἡ, sacrifice. ¹³ οὐδέποτε, never. ¹⁴ περιαιρέω, cast off, take away. ¹⁵ διηνεκής, continuous, perpetual. ¹⁶ καθίζω, seat, sit. ¹⁷ ἐκδέχομαι, await, expect. ¹⁸ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ¹⁹ ὑποπόδιον, ου, τό, footstool. ²⁰ τελειόω, fill, fulfill. ²¹ προλέγω, say beforehand, forewarn. ²² διαθήκη, ης, ἡ, covenant, will. ²³ διατίθεμαι, appoint, make. ²⁴ διάνοια, ἁς, ἡ, mind, understanding. ²⁵ ἐπιγράφω, write upon, inscribe. ²⁶ ἀνομία, ἁς, ἡ, lawlessness, iniquity. ²⁷ μνησκόμαι, remember, recall. ²⁸ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ²⁹ οὐκέτι, no longer, no more. ³⁰ παρρησία, ἁς, ἡ, boldness, confidence. ³¹ εἴσοδος, ου, ἡ, entrance, entering. ³² ἐγκαίνιζω, renew, inaugurate. ³³ πρόσφατος, new, recent.

τοῦ καταπετάσματος,¹ τοῦτ' ἔστιν, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἱερέα² 21
 μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, προσερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆς³ 22
 καρδίας ἐν πληροφορίᾳ⁴ πίστεως, ἔρραντισμένοι⁵ τὰς καρδίας ἀπὸ
 συνειδήσεως⁶ πονηρᾶς, καὶ λελουμένοι⁷ τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ:⁸ 23
 κατέχωμεν⁹ τὴν ὁμολογίαν¹⁰ τῆς ἐλπίδος ἀκλινῇ,¹¹ πιστὸς γὰρ ὁ
 ἐπαγγελάμενος:¹² καὶ κατανοῶμεν¹³ ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν¹⁴ 24
 ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων, μὴ ἐγκαταλείποντες¹⁵ τὴν ἐπισυναγωγὴν¹⁶ 25
 ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος¹⁷ τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες, καὶ τοσοῦτῳ¹⁸
 μᾶλλον, ὅσω βλέπετε ἐγγίζουσιν¹⁹ τὴν ἡμέραν.
 Ἐκουσίως²⁰ γὰρ ἀμαρτανόντων²¹ ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν²² 26
 τῆς ἀληθείας, οὐκέτι²³ περὶ ἀμαρτιῶν ἀπολείπεται²⁴ θυσία,²⁵ φοβερά²⁶ 27
 δέ τις ἐκδοχὴ²⁷ κρίσεως,²⁸ καὶ πυρὸς ζῆλος²⁹ ἐσθίειν μέλλοντος τοῦς
 ὑπεναντίους.³⁰ Ἀθετήσας³¹ τις νόμον Μωϋσέως χωρὶς³² οἰκτιρμῶν³³ 28
 ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶν μάρτυσιν³⁴ ἀποθνήσκει: πόσῳ,³⁵ δοκεῖτε, χείρονος³⁶ 29
 ἀξιωθήσεται³⁷ τιμωρίας³⁸ ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσας,³⁹ καὶ τὸ
 αἷμα τῆς διαθήκης⁴⁰ κοινὸν⁴¹ ἡγησάμενος⁴² ἐν ᾧ ἡγιάσθη,⁴³ καὶ τὸ
 πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας;⁴⁴ Οἶδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα, Ἐμοὶ 30
 ἐκδίκησις,⁴⁵ ἐγὼ ἀνταποδώσω,⁴⁶ λέγει κύριος: καὶ πάλιν, κύριος

¹ καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. ² ἱερεύς, ἑως, ὁ, priest. ³ ἀληθινός, true, genuine. ⁴ πληροφορία, ας, ἡ, full assurance, certainty. ⁵ ῥαντίζω, sprinkle, cleanse. ⁶ συνείδησις, εως, ἡ, conscience. ⁷ λούω, bathe, wash. ⁸ καθαρός, clean, pure. ⁹ κατέχω, hold back, hold fast. ¹⁰ ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession. ¹¹ ἀκλινής, without wavering, unbent. ¹² ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ¹³ κατανοέω, observe, understand. ¹⁴ παροξυσμός, οὐ, ὁ, stimulation, provocation. ¹⁵ ἐγκαταλείπω, leave behind, forsake. ¹⁶ ἐπισυναγωγὴ, ἡς, ἡ, meeting, assembling. ¹⁷ ἔθος, ους, τό, custom. ¹⁸ τοσοῦτος, so great, so much. ¹⁹ ἐγγίζω, come near, approach. ²⁰ ἐκουσίως, voluntarily, willingly. ²¹ ἀμαρτανών, sin. ²² ἐπίγνωσις, εως, ἡ, knowledge, discernment. ²³ οὐκέτι, no longer, no more. ²⁴ ἀπολείπω, leave, leave behind. ²⁵ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ²⁶ φοβερός, fearful, terrible. ²⁷ ἐκδοχή, ἡς, ἡ, expectation, waiting for. ²⁸ κρίσις, εως, ἡ, judgment, judging. ²⁹ ζῆλος, ου, ὁ, zeal, jealousy. ³⁰ ὑπεναντίος, opposed, contrary. ³¹ ἀθετέω, reject, annul. ³² χωρὶς, separate, apart from (gen). ³³ οἰκτιρμός, οὐ, ὁ, compassion, pity. ³⁴ μάρτυς, υρος, ὁ, witness. ³⁵ πόσος, how many? how great? ³⁶ χείρων, worse. ³⁷ ἀξιόω, consider worthy. ³⁸ τιμωρία, ας, ἡ, punishment, penalty. ³⁹ καταπατέω, trample under foot. ⁴⁰ διαθήκη, ἡς, ἡ, covenant, will. ⁴¹ κοινός, common, unclean. ⁴² ἡγέομαι, lead, be chief. ⁴³ ἀγιάζω, make holy, consecrate. ⁴⁴ ἐνυβρίζω, insult, outrage. ⁴⁵ ἐκδίκησις, εως, ἡ, vengeance, vindication. ⁴⁶ ἀνταποδίδωμι, recompense, repay.

κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ. Φοβερόν¹ τὸ ἐμπεσεῖν² εἰς χεῖρας θεοῦ ζώντος. 31

Ἀναμιμνήσκεσθε³ δὲ τὰς πρότερον⁴ ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες⁵ 32

πολλὴν ἄθλησιν⁶ ὑπεμείνατε⁷ παθημάτων· τοῦτο μὲν, ὀνειδισμοῖς⁹ 33

τε καὶ θλίψεσιν¹⁰ θεατριζόμενοι·¹¹ τοῦτο δέ, κοινωνοί¹² τῶν οὕτως

ἀναστρεφομένων¹³ γενηθέντες. Καὶ γὰρ τοῖς δεσμοῖς¹⁴ μου 34

συνεπαθήσατε,¹⁵ καὶ τὴν ἄρπαγὴν¹⁶ τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ

χαρᾶς προσεδέξασθε,¹⁷ γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοῖς κρείττονα¹⁸

ὑπαρξιν¹⁹ ἐν οὐρανοῖς καὶ μένουσαν. Μὴ ἀποβάλητε²⁰ οὖν τὴν 35

παρρησίαν²¹ ὑμῶν, ἥτις ἔχει μισθαποδοσίαν²² μεγάλην. Ὑπομονῆς²³ 36

γὰρ ἔχετε χρεῖαν,²⁴ ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες κομίσησθε²⁵

τὴν ἐπαγγελίαν. Ἔτι γὰρ μικρόν²⁶ ὅσον ὅσον, Ὁ ἐρχόμενος ἤξει,²⁷ καὶ 37

οὐ χρονιεῖ.²⁸ Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται· καὶ ἐὰν ὑποστείληται, 38

οὐκ εὐδοκεῖ³⁰ ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτῷ. Ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμέν ὑποστολῆς³¹ 39

εἰς ἀπώλειαν,³² ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν³³ ψυχῆς.

¹ φοβερός, fearful, terrible. ² ἐμπίπτω, fall into, fall in. ³ ἀναμιμνήσκω, remind, remember. ⁴ πρότερον, formerly, before. ⁵ φωτίζω, give light, enlighten. ⁶ ἄθλησις, εως, ἡ, contest, conflict. ⁷ ὑπομένω, tarry, endure. ⁸ πάθημα, τος, τό, suffering, passion. ⁹ ὀνειδισμός, οὐ, ὁ, reproach, reviling. ¹⁰ θλίψις, εως, ἡ, tribulation, persecution. ¹¹ θεατρίζω, put to shame, expose publicly. ¹² κοινωνός, οὐ, ὁ, partner, sharer. ¹³ ἀναστρέφω, return, live. ¹⁴ δεσμός, οὐ, ὁ, chain, bond. ¹⁵ συμπαθέω, sympathize with, have compassion on. ¹⁶ ἄρπαγή, ἡς, ἡ, plunder, robbery. ¹⁷ προσδέχομαι, receive, wait for. ¹⁸ κρείττων, stronger, more excellent. ¹⁹ ὑπαρξις, εως, ἡ, existence, subsistence. ²⁰ ἀποβάλλω, throw away, cast aside. ²¹ παρρησία, ας, ἡ, boldness, confidence. ²² μισθαποδοσία, ας, ἡ, recompense, reward. ²³ ὑπομονή, ἡς, ἡ, endurance, perseverance. ²⁴ χρεία, ας, ἡ, need, necessity. ²⁵ κομίζω, receive, bring. ²⁶ μικρός, small, little. ²⁷ ἔκω, have come, am present. ²⁸ χρονίζω, spend or take time, delay. ²⁹ ὑποστέλλω, draw back, withdraw. ³⁰ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ³¹ ὑποστολή, ἡς, ἡ, hesitancy, timidity. ³² ἀπώλεια, ας, ἡ, destruction, ruin. ³³ περιποίησις, εως, ἡ, preservation, acquisition.

Ἔστιν δὲ πίστις ἐλπίζομένων¹ ὑπόστασις,² πραγμάτων³ ἔλεγχος⁴ οὐ **11**
 βλεπομένων. Ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι. Πίστει **2**
 νοοῦμεν⁵ κατηρτίσθαι⁶ τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ
 φαινομένων⁷ τὰ βλεπόμενα γεγονέναι. Πίστει πλείονα θυσίαν⁸ Ἀβελ **4**
 παρὰ Κάϊν⁹ προσήνεγκεν¹⁰ τῷ θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος,
 μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις¹¹ αὐτοῦ τοῦ θεοῦ: καὶ δι' αὐτῆς
 ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖται. Πίστει Ἐνὼχ μετετέθη¹² τοῦ μὴ ἰδεῖν **5**
 θάνατον, καὶ οὐχ εὐρίσκετο, διότι¹³ μετέθηκεν¹² αὐτὸν ὁ θεός: πρὸ¹⁴
 γὰρ τῆς μεταθέσεως¹⁵ αὐτοῦ μεμαρτύρηται εὐηρεστηκέναι¹⁶ τῷ θεῷ: **6**
 χωρὶς¹⁷ δὲ πίστεως ἀδύνατον¹⁸ εὐαρεστῆσαι: ¹⁶πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν
 προσερχόμενον τῷ θεῷ, ὅτι ἔστιν, καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν¹⁹ αὐτὸν
 μισθαποδότης²⁰ γίνεται. Πίστει χρηματισθεῖς²¹ Νῶε²² περὶ τῶν **7**
 μηδέπω²³ βλεπομένων, εὐλαβηθεὶς²⁴ κατεσκεύασεν²⁵ κιβωτὸν²⁶ εἰς
 σωτηρίαν²⁷ τοῦ οἴκου αὐτοῦ: δι' ἧς κατέκρινεν²⁸ τὸν κόσμον, καὶ τῆς
 κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος.²⁹ Πίστει καλούμενος **8**
 Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν³⁰ ἐξελθεῖν εἰς τὸν τόπον ὃν ἡμελλεν λαμβάνειν
 εἰς κληρονομίαν,³¹ καὶ ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενος³² ποῦ³³ ἔρχεται. **9**
 Πίστει παρώκησεν³⁴ εἰς γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ὡς ἀλλοτρίαν,³⁵ ἐν
 σκηναίς³⁶ κατοικήσας³⁷ μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, τῶν συγκληρονόμων

¹ ἐλπίζω, hope, hope for. ² ὑπόστασις, εὖς, ἡ, substance, confidence. ³ πρᾶγμα, τὸς, τό, deed, matter. ⁴ ἔλεγχος, οὐ, ὁ, proof, conviction. ⁵ νοέω, understand, consider. ⁶ κατηρτίζω, mend, fit. ⁷ φαίνω, shine, appear. ⁸ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ⁹ Κάϊν, ὁ, Cain. ¹⁰ προσφέρω, bring to, offer. ¹¹ δῶρον, οὐ, τό, gift, present. ¹² μετατίθημι, transfer, change. ¹³ διότι, because, on this account. ¹⁴ πρὸ, before (gen), before. ¹⁵ μετάθεσις, εὖς, ἡ, change, removal. ¹⁶ εὐαρεστέω, be pleasing, pleased. ¹⁷ χωρὶς, separate, apart from (gen). ¹⁸ ἀδύνατος, impossible, unable. ¹⁹ ἐκζητέω, seek out, inquire. ²⁰ μισθαποδότης, οὐ, ὁ, rewarder. ²¹ χρηματίζω, instruct, reveal. ²² Νῶε, ὁ, Noah. ²³ μηδέπω, not yet. ²⁴ εὐλαβέομαι, reverence, respect. ²⁵ κατασκευάζω, prepare, build. ²⁶ κιβωτός, οὐ, ἡ, wooden box, ark. ²⁷ σωτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance. ²⁸ κατακρίνω, condemn. ²⁹ κληρονόμος, οὐ, ὁ, heir, inheritor. ³⁰ ὑπακούω, obey, listen. ³¹ κληρονομία, ας, ἡ, inheritance. ³² ἐπίσταμαι, understand, know. ³³ ποῦ, where?. ³⁴ παροικέω, live a stranger, sojourn. ³⁵ ἀλλότριος, strange, foreign. ³⁶ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ³⁷ κατοικέω, inhabit, dwell. ³⁸ συγκληρονόμος, fellow heir, joint heir.

τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς· ἐξεδέχετο¹ γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους² 10
 ἔχουσιν πόλιν, ἥς τεχνίτης³ καὶ δημιουργὸς⁴ ὁ θεός. Πίστει καὶ αὕτη 11
 Σάρρα⁵ δύναμιν εἰς καταβολὴν⁶ σπέρματος⁷ ἔλαβεν, καὶ παρὰ
 καιρὸν ἡλικίας⁸ ἔτεκεν,⁹ ἐπεὶ¹⁰ πιστὸν ἡγήσατο¹¹ τὸν ἐπαγγειλάμενον.
 Διὸ καὶ ἄφ' ἐνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένου,¹³ καθὼς τὰ 12
 ἄστρα¹⁴ τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει,¹⁵ καὶ ὡς ἡ ἄμμος¹⁶ ἢ παρὰ τὸ χεῖλος¹⁷
 τῆς θαλάσσης ἢ ἀναρίθμητος.¹⁸

Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ λαβόντες τὰς ἐπαγγελίας, 13
 ἀλλὰ πόρρωθεν¹⁹ αὐτὰς ἰδόντες, καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ
 ὁμολογήσαντες²⁰ ὅτι ξένοι²¹ καὶ παρεπίδημοί²² εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς. Οἱ 14
 γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν²³ ὅτι πατρίδα²⁴ ἐπιζητοῦσιν.²⁵ 15
 Καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνευον²⁶ ἄφ' ἧς ἐξῆλθον, εἶχον ἂν καιρὸν
 ἀνακάμψαι.²⁷ Νῦν δὲ κρείττονος²⁸ ὀρέγονται,²⁹ τοῦτ' ἔστιν, 16
 ἐπουρανίου:³⁰ διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται³¹ αὐτοὺς ὁ θεός, θεὸς
 ἐπικαλεῖσθαι³² αὐτῶν· ἡτοίμασεν³³ γὰρ αὐτοῖς πόλιν.

Πίστει προσενήνοχεν³⁴ Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος,³⁵ καὶ τὸν 17
 μονογενῆ³⁶ προσέφερεν³⁴ ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος,³⁷ πρὸς ὃν 18

¹ ἐκδέχομαι, await, expect. ² θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. ³ τεχνίτης, ου, ὁ, craftsman, artisan. ⁴ δημιουργός, οὔ, ὁ, builder, maker. ⁵ Σάρρα, ας, ἡ, Sarah. ⁶ καταβολή, ἡς, ἡ, foundation, depositing. ⁷ σπέρμα, τος, τό, seed, offspring. ⁸ ἡλικία, ας, ἡ, maturity, age. ⁹ τίκτω, give birth to, bear. ¹⁰ ἐπεὶ, when, since. ¹¹ ἡγέομαι, lead, be chief. ¹² ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ¹³ νεκρῶ, put to death, render weak. ¹⁴ ἄστρον, ου, τό, star. ¹⁵ πλῆθος, ους, τό, multitude. ¹⁶ ἄμμος, ου, ἡ, sand. ¹⁷ χεῖλος, ους, τό, lip, edge. ¹⁸ ἀναρίθμητος, innumerable, uncountable. ¹⁹ πόρρωθεν, from a distance, at a distance. ²⁰ ὁμολογέω, confess, profess. ²¹ ξένος, strange, stranger. ²² παρεπίδημος, ου, ὁ, sojourning in a strange place. ²³ ἐμφανίζω, manifest, disclose. ²⁴ πατρίς, ἰδος, ἡ, of one's fathers, fatherland. ²⁵ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ²⁶ μνημονεύω, remember, make mention of. ²⁷ ἀνακάμπτω, turn back, return. ²⁸ κρείττων, stronger, more excellent. ²⁹ ὀρέγω, stretch forth, long for. ³⁰ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ³¹ ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed. ³² ἐπικαλέω, call upon, invoke. ³³ ἐτοιμάζω, prepare, make ready. ³⁴ προσφέρω, bring to, offer. ³⁵ πειράζω, test, tempt. ³⁶ μονογενής, only begotten, only. ³⁷ ἀναδέχομαι, undertake, receive.

ἐλαλήθη, ὅτι Ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα:¹ λογισάμενος² ὅτι 19
καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς³ ὁ θεός: ὅθεν⁴ αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ
ἐκομίσατο.⁵ Πίστει περὶ μελλόντων εὐλόγησεν⁶ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ 20
καὶ τὸν Ἡσαΰ. Πίστει Ἰακώβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν 21
Ἰωσήφ εὐλόγησεν,⁶ καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον⁷ τῆς ῥάβδου⁸
αὐτοῦ. Πίστει Ἰωσήφ τελευτῶν⁹ περὶ τῆς ἐξόδου¹⁰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ 22
ἐμνημόνευσεν,¹¹ καὶ περὶ τῶν ὀστέων¹² αὐτοῦ ἐνετείλατο.¹³ Πίστει 23
Μωϋσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη¹⁴ τρίμηνον¹⁵ ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ,
διότι¹⁶ εἶδον ἀστεῖον¹⁷ τὸ παιδίον: καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα¹⁸
τοῦ βασιλέως. Πίστει Μωϋσῆς μέγας γενόμενος ἡρνήσατο¹⁹ 24
λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς²⁰ Φαραώ,²¹ μᾶλλον ἐλόμενος²² 25
συγκακουχεῖσθαι²³ τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον²⁴ ἔχειν ἀμαρτίας
ἀπόλαυσιν:²⁵ μείζονα πλούτον²⁶ ἡγησάμενος²⁷ τῶν Αἰγύπτου²⁸ 26
θησαυρῶν²⁹ τὸν ὀνειδισμόν³⁰ τοῦ χριστοῦ: ἀπέβλεπεν³¹ γὰρ εἰς τὴν
μισθαποδοσίαν.³² Πίστει κατέλιπεν³³ Αἴγυπτον,²⁸ μὴ φοβηθεὶς τὸν 27
θυμὸν³⁴ τοῦ βασιλέως: τὸν γὰρ ἀόρατον³⁵ ὡς ὁρῶν ἐκαρτέρησεν.³⁶ 28
Πίστει πεποίηκεν τὸ Πάσχα³⁷ καὶ τὴν πρόσχυσιν³⁸ τοῦ αἵματος, ἵνα
μὴ ὁ ὀλοθρεύων³⁹ τὰ πρωτότοκα⁴⁰ θίγῃ⁴¹ αὐτῶν. Πίστει διέβησαν⁴² 29

¹ σπέρμα, τος, τό, seed, offspring. ² λογίζομαι, calculate, consider. ³ δυνατός, powerful, possible. ⁴ ὅθεν, from where, from which. ⁵ κομίζω, receive, bring. ⁶ εὐλογέω, bless. ⁷ ἄκρον, ου, τό, high point, boundary. ⁸ ῥάβδος, ου, ή, staff, rod. ⁹ τελευτάω, die, end. ¹⁰ ἐξοδος, ου, ή, departure, exodus. ¹¹ μνημονεύω, remember, make mention of. ¹² ὀστέον, τό, bone. ¹³ ἐντέλλομαι, command, give orders. ¹⁴ κρύπτω, conceal, hide. ¹⁵ τρίμηνος, of three months, lasting three months. ¹⁶ διότι, because, on this account. ¹⁷ ἀστεῖος, handsome, well-bred. ¹⁸ διάταγμα, τος, τό, edict, command. ¹⁹ ἀρνέομαι, deny, repudiate. ²⁰ θυγάτηρ, τρος, ή, daughter. ²¹ Φαραώ, ό, Pharaoh. ²² αἰρέω, choose, prefer. ²³ συγκακουχέω, suffer ill-treatment with. ²⁴ πρόσκαιρος, temporary, passing. ²⁵ ἀπόλαυσις, εως, ή, enjoyment. ²⁶ πλοῦτος, ου, ό, wealth, riches. ²⁷ ἡγέομαι, lead, be chief. ²⁸ Αἴγυπτος, ου, ή, Egypt. ²⁹ θησαυρός, ού, ό, storehouse, treasure. ³⁰ ὀνειδισμός, ού, ό, reproach, reviling. ³¹ ἀποβλέπω, look, pay attention. ³² μισθαποδοσία, ας, ή, recompense, reward. ³³ καταλείπω, leave, leave behind. ³⁴ θυμός, ου, ό, wrath, outburst of passion. ³⁵ ἀόρατος, invisible, unseen. ³⁶ καρτερέω, be steadfast, endure. ³⁷ πάσχα, τό, passover, passover feast. ³⁸ πρόσχυσις, εως, ή, pouring, sprinkling. ³⁹ ὀλοθρεύω, destroy, ruin. ⁴⁰ πρωτότοκος, first-born. ⁴¹ θιγγάνω, touch, handle. ⁴² διαβαίνω, go through, cross.

τὴν Ἑρυθρὰν¹ θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς·² ἥς πείραν³ λαβόντες οἱ
 Αἰγύπτιοι⁴ κατεπόθησαν.⁵ Πίστει τὰ τεῖχη⁶ Ἰεριχὼ ἔπεσεν, 30
 κυκλωθέντα⁷ ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. Πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη⁸ οὐ 31
 συναπώλετο⁹ τοῖς ἀπειθήσασιν,¹⁰ δεξαμένη τοὺς κατασκόπους¹¹ μετ'
 εἰρήνης. Καὶ τί ἔτι λέγω; Ἐπιλείψει¹² γάρ με διηγούμενον¹³ ὁ χρόνος 32
 περὶ Γεδεών,¹⁴ Βαράκ¹⁵ τε καὶ Σαμψὼν καὶ Ἰεφθάε,¹⁶ Δαυὶδ τε καὶ
 Σαμουὴλ καὶ τῶν προφητῶν: οἱ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο¹⁷ 33
 βασιλείας, εἰργάσαντο¹⁸ δικαιοσύνην, ἐπέτυχον¹⁹ ἐπαγγελιῶν,
 ἔφραξαν²⁰ στόματα λεόντων,²¹ ἔσβεσαν²² δύναμιν πυρός, ἔφυγον²³ 34
 στόματα μαχαίρας,²⁴ ἐνεδυναμώθησαν²⁵ ἀπὸ ἀσθενείας,²⁶ ἐγενήθησαν
 ἰσχυροὶ²⁷ ἐν πολέμῳ,²⁸ παρεμβολὰς²⁹ ἔκλιναν³⁰ ἀλλοτρίων.³¹ Ἔλαβον 35
 γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως³² τοὺς νεκροὺς αὐτῶν: ἄλλοι δὲ
 ἐτυμπανίσθησαν,³³ οὐ προσδεξάμενοι³⁴ τὴν ἀπολύτρωσιν,³⁵ ἵνα
 κρείττονος³⁶ ἀναστάσεως³² τύχωσιν:³⁷ ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν³⁸ καὶ 36
 μαστίγων³⁹ πείραν³ ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν⁴⁰ καὶ φυλακῆς:⁴¹ 37
 ἐλιθάσθησαν,⁴² ἐπρίσθησαν,⁴³ ἐπειράσθησαν,⁴⁴ ἐν φόνῳ⁴⁵ μαχαίρας²⁴
 ἀπέθανον: περιῆλθον⁴⁶ ἐν μηλωταῖς,⁴⁷ ἐν αἰγείοις⁴⁸ δέρμασιν,⁴⁹
 ὑστερούμενοι,⁵⁰ θλιβόμενοι,⁵¹ κακουχούμενοι⁵² – ὧν οὐκ ἦν ἄξιος⁵³ ὁ 38

¹ ἐρυθρός, red. ² ξηρός, dry, withered. ³ πείρα, ας, ἡ, attempt, trial. ⁴ Αἰγύπτιος, Egyptian. ⁵ καταπίνω, drink down, swallow. ⁶ τεῖχος, ους, τό, wall.
⁷ κυκλώω, encircle, surround. ⁸ πόρνη, ης, ἡ, prostitute. ⁹ συναπώλλυμι, destroy with, perish along with. ¹⁰ ἀπειθέω, disbelieve, disobey. ¹¹
 κατάσκοπος, ου, ὁ, spy. ¹² ἐπιλείπω, fail, fall short. ¹³ διηγέομαι, relate fully, relate in full. ¹⁴ Γεδεών, ὁ, Gideon. ¹⁵ Βαράκ, ὁ, Barak. ¹⁶ Ἰεφθάε, ὁ,
 Jephthah. ¹⁷ καταγωνίζομαι, conquer, defeat. ¹⁸ ἐργάζομαι, work, word. ¹⁹ ἐπιτυγχάνω, obtain, attain. ²⁰ φράσσω, stop, shut. ²¹ λέων, οντος, ὁ,
 lion. ²² σβέννυμι, quench, extinguish. ²³ φεύγω, flee, escape. ²⁴ μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ²⁵ ἐνδυναμώω, strengthen, empower. ²⁶ ἀσθένεια, ας, ἡ,
 weakness, sickness. ²⁷ ἰσχυρός, strong, mighty. ²⁸ πόλεμος, ου, ὁ, war, battle. ²⁹ παρεμβολή, ης, ἡ, camp, army. ³⁰ κλίνω, cause to bend, bow. ³¹
 ἀλλότριος, strange, foreign. ³² ἀνάστασις, εως, ἡ, resurrection, rising again. ³³ τυμπανίζω, torment, torture. ³⁴ προσδέχομαι, receive, wait for. ³⁵
 ἀπολύτρωσις, εως, ἡ, redemption, deliverance. ³⁶ κρείττων, stronger, more excellent. ³⁷ τυγχάνω, obtain, happen. ³⁸ ἐμπαιγμός, ου, ὁ, scorn,
 mocking. ³⁹ μάστιξ, ιγος, ἡ, whip, scourge. ⁴⁰ δεσμός, ου, ὁ, chain, bond. ⁴¹ φυλακή, ης, ἡ, guard, prison. ⁴² λιθάζω, throw stones, stone. ⁴³ πρίζω,
 saw (in two), saw. ⁴⁴ πειράζω, test, tempt. ⁴⁵ φόνος, ου, ὁ, murder, slaughter. ⁴⁶ περιέρχομαι, go about, go around. ⁴⁷ μηλωτή, ης, ἡ, sheepskin. ⁴⁸
 αἰγίος, of a goat. ⁴⁹ δέρμα, τος, τό, skin, hide. ⁵⁰ ὑστερέω, lack, need. ⁵¹ θλίβω, press, oppress. ⁵² κακουχέω, treat evilly. ⁵³ ἄξιος, worthy, deserving.

κόσμος – ἐν ἐρημίαις¹ πλανώμενοι² καὶ ὄρεσιν καὶ σπηλαίοις³ καὶ
ταῖς ὀπαῖς⁴ τῆς γῆς. Καὶ οὗτοι πάντες, μαρτυρηθέντες διὰ τῆς 39
πίστεως, οὐκ ἐκομίσαντο⁵ τὴν ἐπαγγελίαν, τοῦ θεοῦ περὶ ἡμῶν 40
κρεῖττον⁶ τι προβλεψαμένου, ⁷ἵνα μὴ χωρὶς⁸ ἡμῶν τελειωθῶσιν.⁹

Τοιγαροῦν¹⁰ καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον¹¹ ἔχοντες περικείμενον¹² ἡμῖν νέφος¹³ 12
μαρτύρων,¹⁴ ὄγκον¹⁵ ἀποθέμενοι¹⁶ πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον¹⁷
ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς¹⁸ τρέχωμεν¹⁹ τὸν προκείμενον²⁰ ἡμῖν ἀγῶνα,²¹
ἀφορῶντες²² εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν²³ καὶ τελειωτὴν²⁴ Ἰησοῦν, 2
ὅς, ἀντὶ²⁵ τῆς προκειμένης²⁰ αὐτῷ χαρᾶς, ὑπέμεινεν²⁶ σταυρόν,²⁷
αἰσχύνης²⁸ καταφρονήσας,²⁹ ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ
κεκάθικεν.³⁰ Ἀναλογίσασθε³¹ γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα²⁶ ὑπὸ 3
τῶν ἁμαρτωλῶν³² εἰς αὐτὸν ἀντιλογίαν,³³ ἵνα μὴ κάμητε³⁴ ταῖς
ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλύομενοι.³⁵ Οὐπω³⁶ μέχρι³⁷ αἵματος ἀντικατέστητε³⁸ 4
πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι:³⁹ καὶ ἐκλέλησθε⁴⁰ τῆς 5
παρακλήσεως,⁴¹ ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται,⁴² Υἱέ μου, μὴ
ὀλιγώρει⁴³ παιδείας⁴⁴ κυρίου, μηδὲ ἐκλύου³⁵ ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος:⁴⁵ 6
ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει:⁴⁶ μαστιγοῖ⁴⁷ δὲ πάντα υἱὸν ὃν

¹ ἐρημία, ας, ἡ, wilderness, desert. ² πλανᾶω, deceive, lead astray. ³ σπήλαιον, ου, τό, cave, den. ⁴ ὀπή, ἡς, ἡ, opening, hole. ⁵ κομίζω, receive, bring. ⁶ κρείττων, stronger, more excellent. ⁷ προβλέπομαι, foresee, provide. ⁸ χωρὶς, separate, apart from (gen). ⁹ τελειόω, fill, fulfill. ¹⁰ τοιγαροῦν, consequently, therefore. ¹¹ τοσοῦτος, so great, so much. ¹² περικείμεν, be around, surround. ¹³ νέφος, ους, τό, cloud, multitude. ¹⁴ μάρτυς, υρος, ὁ, witness. ¹⁵ ὄγκος, ου, ὁ, bulk, encumbrance. ¹⁶ ἀποτίθωμι, put off, lay aside. ¹⁷ εὐπερίστατος, easily ensnaring, easily entangling. ¹⁸ ὑπομονή, ἡς, ἡ, endurance, perseverance. ¹⁹ τρέχω, run, exercise myself. ²⁰ πρόκειμαι, be set before, be exhibited. ²¹ ἀγών, ὦνος, ὁ, struggle, fight. ²² ἀφοράω, fix one's eyes, see. ²³ ἀρχηγός, οὔ, ὁ, founder, leader. ²⁴ τελειωτής, οὔ, ὁ, perfecter, completer. ²⁵ ἀντί, instead of, in place of. ²⁶ ὑπομένω, tarry, endure. ²⁷ σταυρός, οὔ, ὁ, cross. ²⁸ αἰσχύνη, ἡς, ἡ, shame. ²⁹ καταφρονέω, think little of, despise. ³⁰ καθίζω, seat, sit. ³¹ ἀναλογίζομαι, consider, think upon. ³² ἁμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ³³ ἀντιλογία, ας, ἡ, dispute, contradiction. ³⁴ κάμνω, be weary, ill. ³⁵ ἐκλύω, am unstrung, become weak. ³⁶ οὐπω, not yet. ³⁷ μέχρι, until, as far as (gen). ³⁸ ἀντικαθίστημι, oppose, resist. ³⁹ ἀνταγωνίζομαι, struggle, strive. ⁴⁰ ἐκλανθάνομαι, forget (altogether), forget entirely. ⁴¹ παράκλησις, εως, ἡ, exhortation, consolation. ⁴² διαλέγομαι, dispute, reason. ⁴³ ὀλιγορέω, regard lightly, despise. ⁴⁴ παιδεία, ας, ἡ, training, discipline. ⁴⁵ ἐλέγχω, convict, reprove. ⁴⁶ παιδεύω, teach, educate. ⁴⁷ μαστιγώω, whip, lash.

παραδέχεται.¹ Εἰς παιδείαν² ὑπομένετε,³ ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται⁴ ὁ 7
 θεός· τίς γάρ ἐστιν υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει⁵ πατήρ; Εἰ δὲ χωρὶς⁶ ἐστε 8
 παιδείας,⁷ ἥς μέτοχοι⁷ γεγονάσιν πάντες, ἄρα⁸ νόθοι⁹ ἐστὲ καὶ οὐχ υἱοί.
 Εἴτα¹⁰ τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρας εἶχομεν παιδευτάς,¹¹ καὶ 9
 ἐνετρεπόμεθα:¹² οὐ πολλῶ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα¹³ τῷ πατρὶ τῶν
 πνευμάτων, καὶ ζήσομεν; Οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας¹⁴ ἡμέρας κατὰ τὸ 10
 δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαίδευον:⁵ ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον,¹⁵ εἰς τὸ μεταλαβεῖν¹⁶
 τῆς ἀγιότητος¹⁷ αὐτοῦ. Πᾶσα δὲ παιδεία² πρὸς μὲν τὸ παρὸν¹⁸ οὐ 11
 δοκεῖ χαρᾶς εἶναι, ἀλλὰ λύπης:¹⁹ ὕστερον²⁰ δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν²¹ τοῖς
 δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις²² ἀποδίδωσιν²³ δικαιοσύνης. Διὸ τὰς 12
 παρειμένας²⁴ χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα²⁵ γόνατα²⁶ ἀνορθώσατε:²⁷ 13
 καὶ τροχιάς²⁸ ὀρθὰς²⁹ ποιήσατε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν³⁰
 ἐκτραπῇ,³¹ ἰαθῇ³² δὲ μᾶλλον.
 Εἰρήνην διώκετε³³ μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἁγιασμόν,³⁴ οὗ χωρὶς⁶ οὐδεὶς 14
 ὄψεται τὸν κύριον: ἐπισκοποῦντες³⁵ μή τις ὑστερῶν³⁶ ἀπὸ τῆς 15
 χάριτος τοῦ θεοῦ: μή τις ῥίζα³⁷ πικρίας³⁸ ἄνω³⁹ φύουσα⁴⁰ ἐνοχλή, ⁴¹ καὶ
 διὰ ταύτης μιανθῶσιν⁴² πολλοί: μή τις πόρνος,⁴³ ἢ βέβηλος,⁴⁴ ὡς 16

¹ παραδέχομαι, receive, accept. ² παιδεία, ας, ἡ, training, discipline. ³ ὑπομένω, tarry, endure. ⁴ προσφέρω, bring to, offer. ⁵ παιδεύω, teach, educate. ⁶ χωρὶς, separate, apart from (gen). ⁷ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ⁸ ἄρα, so, then. ⁹ νόθος, illegitimate child, illegitimate. ¹⁰ εἴτα, then, thereafter. ¹¹ παιδευτής, οὔ, ὁ, instructor, one who disciplines. ¹² ἐντρέπω, turn about, reverence. ¹³ ὑποτάσσω, subject, put in subjection. ¹⁴ ὀλίγος, little, few. ¹⁵ συμφέρω, bring together, it is profitable. ¹⁶ μεταλαμβάνω, partake of, share. ¹⁷ ἀγιότης, ητος, ἡ, holiness. ¹⁸ παρειμι, be present, have arrived. ¹⁹ λύπη, ης, ἡ, pain, grief. ²⁰ ὕστερον, lastly, afterward. ²¹ εἰρηνικός, peaceable, peaceful. ²² γυμνάζω, train, undergo discipline. ²³ ἀποδίδωμι, give back, pay. ²⁴ παρίημι, neglect, weaken. ²⁵ παραλύω, relax, enfeeble. ²⁶ γόνυ, ατος, τό, knee. ²⁷ ἀνορθώω, restore, strengthen. ²⁸ τροχία, ας, ἡ, wheel-track, path. ²⁹ ὀρθός, straight, upright. ³⁰ χωλός, lame, deprived of a foot. ³¹ ἐκτρέπω, turn aside, wander. ³² ἰάομαι, heal. ³³ διώκω, pursue, persecute. ³⁴ ἁγιασμός, οὔ, ὁ, consecration, holiness. ³⁵ ἐπισκοπέω, look upon, oversee. ³⁶ ὑστερέω, lack, need. ³⁷ ῥίζα, ης, ἡ, root, that which grows from the root. ³⁸ πικρία, ας, ἡ, bitterness. ³⁹ ἄνω, up, above. ⁴⁰ φύω, grow up, spring up. ⁴¹ ἐνοχλέω, trouble, annoy. ⁴² μιαίνω, stain, defile. ⁴³ πόρνος, ου, ὁ, fornicator, immoral person. ⁴⁴ βέβηλος, worldly, profane.

Ἦσαυ, ὃς ἀντὶ ¹βρώσεως ²μιας ἀπέδοτο ³τὰ πρωτοτόκια ⁴αὐτοῦ. Ἦστε 17
 γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα, ⁵θέλων κληρονομήσαι ⁶τὴν εὐλογίαν, ⁷
 ἀπεδοκιμάσθη: ⁸μετανοίας ⁹γὰρ τόπον οὐχ εὔρεν, καίπερ ¹⁰μετὰ
 δακρύων ¹¹ἐκζητήσας ¹²αὐτήν.

Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ ¹³ὄρει, καὶ κεκαυμένῳ ¹⁴πυρί, καὶ 18
 γνόφῳ, ¹⁵καὶ σκότῳ, ¹⁶καὶ θυέλλῃ, ¹⁷καὶ σάλπιγγος ¹⁸ἤχῳ, ¹⁹καὶ φωνῇ 19
 ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρητήσαντο ²⁰μὴ προστεθῆναι ²¹αὐτοῖς
 λόγον: οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον, ²²Κἄν ²³θηρίον ²⁴θίγῃ ²⁵τοῦ 20
 ὄρους, λιθοβοληθήσεται: ²⁶καί, οὕτως ²⁷φοβερόν ²⁸ἦν τὸ 21
 φανταζόμενον, ²⁹Μωϋσῆς εἶπεν, Ἐκφοβός ³⁰εἰμι καὶ ἔντρομος. ³¹22
 Ἀλλὰ προσεληλύθατε Σιών ὄρει, καὶ πόλει θεοῦ ζώντος,
 Ἱερουσαλὴμ ἐπουρανίῳ, ³²καὶ μυριάσιν ³³ἀγγέλων, πανηγύρει ³⁴καὶ 23
 ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων ³⁵ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων, ³⁶καὶ κριτῇ ³⁷
 θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασιν δικαίων τετελειωμένων, ³⁸καὶ διαθήκης ³⁹24
 νέας ⁴⁰μεσίτῃ ⁴¹Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ ⁴²κρεῖττον ⁴³λαλοῦντι
 παρὰ τὸν Ἄβελ. Βλέπετε μὴ παραιτήσησθε ²⁰τὸν λαλοῦντα. Εἰ γὰρ 25
 ἐκεῖνοι οὐκ ἔφυγον, ⁴⁴τὸν ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι ²⁰χρηματίζοντα, ⁴⁵

¹ ἀντί, instead of, in place of. ² βρώσις, εἰς, ἡ, eating, food. ³ ἀποδίδωμι, give back, pay. ⁴ πρωτοτόκια, ὧν, τό, birthright. ⁵ μετέπειτα, afterwards. ⁶ κληρονομέω, inherit, obtain. ⁷ εὐλογία, αἰς, ἡ, blessing, adulation. ⁸ ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. ⁹ μετάνοια, αἰς, ἡ, repentance, change of mind. ¹⁰ καίπερ, although. ¹¹ δάκρυον, οὐ, τό, teardrop, a tear. ¹² ἐκζητέω, seek out, inquire. ¹³ ψηλαφάω, touch, handle. ¹⁴ καίω, burn, ignite. ¹⁵ γνόφος, οὐ, ὁ, darkness, gloom. ¹⁶ σκότος, οὐς, τό, darkness. ¹⁷ θυέλλα, ἡς, ἡ, storm, whirlwind. ¹⁸ σάλπιγξ, ἡ, trumpet. ¹⁹ ἤχος, οὐς, ὁ, noise, sound. ²⁰ παραιτέομαι, make excuse, refuse. ²¹ προστίθωμι, add, add to. ²² διαστέλλομαι, set apart, fig. to distinguish. ²³ κἄν, and if, even if. ²⁴ θηρίον, οὐ, τό, wild beast, animal. ²⁵ θίγανω, touch, handle. ²⁶ λιθοβολέω, pelt with stones, stone. ²⁷ οὕτως, thus, so. ²⁸ φοβερός, fearful, terrible. ²⁹ φαντάζω, cause to appear. ³⁰ εκφοβός, terrified, greatly terrified. ³¹ ἔντρομος, terrified, trembling. ³² ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ³³ μυριάς, ἄδος, ἡ, ten thousand, myriad. ³⁴ πανήγυρις, εἰς, ἡ, festive gathering, festival assembly. ³⁵ πρωτότοκος, first-born. ³⁶ ἀπογράφω, register, enroll. ³⁷ κριτής, οὐ, ὁ, judge. ³⁸ τελειόω, fill, fulfill. ³⁹ διαθήκη, ἡς, ἡ, covenant, will. ⁴⁰ νέος, new, young. ⁴¹ μεσίτης, οὐ, ὁ, mediator, go-between. ⁴² ῥαντισμός, οὐ, ὁ, sprinkling, purification. ⁴³ κρεῖττων, stronger, more excellent. ⁴⁴ φεύγω, flee, escape. ⁴⁵ χρηματίζω, instruct, reveal.

πολλῶ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι:¹ οὕ ἢ 26
 φωνή τὴν γῆν ἐσάλευσεν² τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελλται,³ λέγων, Ὡτι ἅπαξ
 ἐγὼ σείω⁵ οὐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. Τὸ δέ, Ὡτι ἅπαξ, 27
 δηλοῖ⁶ τῶν σαλευομένων² τὴν μετάθεσιν,⁷ ὡς πεπονημένων, ἵνα
 μείνῃ τὰ μὴ σαλευόμενα.² Διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον⁸ 28
 παραλαμβάνοντες,⁹ ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς λατρεύομεν¹⁰ εὐαρέστως¹¹
 τῷ θεῷ μετὰ αἰδοῦς¹² καὶ εὐλαβείας:¹³ καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ 29
 καταναλίσκον.¹⁴

Ἡ φιλαδελφία¹⁵ μενέτω. Τῆς φιλοξενίας¹⁶ μὴ ἐπιλανθάνεσθε:¹⁷ διὰ 13
 ταύτης γὰρ ἔλαθόν¹⁸ τινες ξενίσαντες¹⁹ ἀγγέλους. Μιμνήσκεσθε²⁰ τῶν 3
 δεσμίων,²¹ ὡς συνδεδεμένοι:²² τῶν κακουχομένων,²³ ὡς καὶ αὐτοὶ
 ὄντες ἐν σώματι. Τίμιος²⁴ ὁ γάμος²⁵ ἐν πᾶσιν, καὶ ἡ κοίτη²⁶ ἀμίαντος:²⁷ 4
 πόρνους²⁸ δὲ καὶ μοιχοὺς²⁹ κρινεῖ ὁ θεός. Ἀφιλάργυρος³⁰ ὁ τρόπος,³¹ 5
 ἀρκούμενοι³² τοῖς παροῦσιν:³³ αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν, Οὐ μὴ σε ἄνω,³⁴
 οὐδ' οὐ μὴ σε ἐγκαταλείπω.³⁵ Ὡστε θαρροῦντας³⁶ ἡμᾶς λέγειν, 6
 Κύριος ἐμοὶ βοηθός,³⁷ καὶ οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος.

¹ ἀποστρέφω, turn away, turn back. ² σαλεύω, shake, excite. ³ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ⁴ ἅπαξ, once, once for all. ⁵ σείω, shake. ⁶ δηλόω, show, make clear. ⁷ μετὰθεσις, εως, ἡ, change, removal. ⁸ ἀσάλευτος, immovable, unshakable. ⁹ παραλαμβάνω, receive, take. ¹⁰ λατρεύω, serve, worship. ¹¹ εὐαρέστως, acceptably. ¹² αἰδώς, οὖς, ἡ, modesty, shame. ¹³ εὐλάβεια, ας, ἡ, awe, reverence. ¹⁴ καταναλίσκω, consume, consume utterly. ¹⁵ φιλαδελφία, ας, ἡ, love of brothers, brotherly love. ¹⁶ φιλοξενία, ας, ἡ, hospitality. ¹⁷ ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ¹⁸ λανθάνω, escape notice, am hidden. ¹⁹ ξενίζω, entertain (a stranger), startle. ²⁰ μιμνήσκομαι, remember, recall. ²¹ δέσμιος, ου, ὁ, prisoner, one bound. ²² συνδέω, bind together. ²³ κακουχέω, treat evilly. ²⁴ τίμιος, precious, honorable. ²⁵ γάμος, ου, ὁ, marriage, wedding. ²⁶ κοίτη, ης, ἡ, bed, sexual promiscuity. ²⁷ ἀμίαντος, undefiled, untainted. ²⁸ πόρνος, ου, ὁ, fornicator, immoral person. ²⁹ μοιχός, οὔ, ὁ, adulterer. ³⁰ ἀφιλάργυρος, free from the love of money. ³¹ τρόπος, ου, ὁ, manner, way. ³² ἀρκέω, assist, suffice. ³³ πάρεμι, be present, have arrived. ³⁴ ἀνίημι, give up, loosen. ³⁵ ἐγκαταλείπω, leave behind, forsake. ³⁶ θαρρέω, of good courage, have confidence. ³⁷ βοηθός, οὔ, ὁ, helping, helper.

Μνημονεύετε¹ τῶν ἡγουμένων² ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον⁷
τοῦ θεοῦ: ὧν ἀναθεωροῦντες³ τὴν ἔκβασιν⁴ τῆς ἀναστροφῆς,⁵
μιμεῖσθε⁶ τὴν πίστιν. Ἰησοῦς χριστὸς χθὲς⁷ καὶ σήμερον⁸ ὁ αὐτός, καὶ⁸
εἰς τοὺς αἰῶνας. Διδαχαῖς⁹ ποικίλαις¹⁰ καὶ ξέναις¹¹ μὴ παραφέρεσθε:¹²⁹
καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι¹³ τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν,¹⁴ ἐν οἷς
οὐκ ὠφελήθησαν¹⁵ οἱ περιπατήσαντες. Ἐχομεν θυσιαστήριον,¹⁶ ἐξ οὗ¹⁰
φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ¹⁷ λατρεύοντες.¹⁸ Ὡν γὰρ¹¹
εἰσφέρεται¹⁹ ζώων²⁰ τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ
ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα κατακαίεται²¹ ἔξω τῆς παρεμβολῆς.²²¹²
Διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ²³ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἔξω τῆς
πύλης²⁴ ἔπαθεν.²⁵ Τοίνυν²⁶ ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς¹³
παρεμβολῆς,²² τὸν ὀνειδισμόν²⁷ αὐτοῦ φέροντες. Οὐ γὰρ ἔχομεν ὥδε¹⁴
μένουσιν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσιν ἐπιζητούμεν.²⁸ Δι' αὐτοῦ οὖν¹⁵
ἀναφέρωμεν²⁹ θυσίαν³⁰ αἰνέσεως³¹ διὰ παντὸς τῷ θεῷ, τοῦτ' ἔστιν,
καρπὸν χειλέων³² ὁμολογούντων³³ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. Τῆς δὲ¹⁶
εὐποιᾶς³⁴ καὶ κοινωνίας³⁵ μὴ ἐπιλανθάνεσθε: ³⁶ τοιαύταις γὰρ θυσίαις
εὐαρεστεῖται³⁷ ὁ θεός. Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις² ὑμῶν, καὶ ὑπέικετε: ¹⁷
αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν³⁹ ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ὡς λόγον
ἀποδώσοντες: ⁴⁰ ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν, καὶ μὴ στενάζοντες: ⁴¹

¹ μνημονεύω, remember, make mention of. ² ἡγέομαι, lead, be chief. ³ ἀναθεωρέω, observe carefully, examine. ⁴ ἔκβασις, εως, ἡ, outcome, way out. ⁵ ἀναστροφή, ἡς, ἡ, conduct, behavior. ⁶ μιμέομαι, imitate, emulate. ⁷ χθὲς, yesterday. ⁸ σήμερον, today, now. ⁹ διδαχή, ἡς, ἡ, teaching, instruction. ¹⁰ ποικίλος, varied, manifold. ¹¹ ξένος, strange, stranger. ¹² παραφέρω, carry away, remove. ¹³ βεβαιόω, confirm, secure. ¹⁴ βρώμα, τος, τό, food, food of any kind. ¹⁵ ὠφελέω, profit, help. ¹⁶ θυσιαστήριον, ου, τό, altar. ¹⁷ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ¹⁸ λατρεύω, serve, worship. ¹⁹ εἰσφέρω, carry inward, bring in. ²⁰ ζῶον, ου, τό, living creature, animal. ²¹ κατακαίω, burn up, consume entirely. ²² παρεμβολή, ἡς, ἡ, camp, army. ²³ ἁγιάζω, make holy, consecrate. ²⁴ πύλη, ἡς, ἡ, gate, porch. ²⁵ πάσχω, suffer, am acted upon. ²⁶ τοίνυν, accordingly, therefore. ²⁷ ὀνειδισμός, οὔ, ὁ, reproach, reviling. ²⁸ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ²⁹ ἀναφέρω, bring up, offer. ³⁰ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ³¹ αἴνεσις, εως, ἡ, praise. ³² χεῖλος, ους, τό, lip, edge. ³³ ὁμολογέω, confess, profess. ³⁴ εὐποιᾶ, ας, ἡ, doing of good. ³⁵ κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution. ³⁶ ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ³⁷ εὐαρεστέω, be pleasing, pleased. ³⁸ ὑπέικω, yield, give way. ³⁹ ἀγρυπνέω, sleepless, watchful. ⁴⁰ ἀποδίδωμι, give back, pay. ⁴¹ στενάζω, groan (internally), sigh deeply.

ἄλυσιτελές¹ γὰρ ὑμῖν τοῦτο.

Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν: πεποιθάμεν γὰρ ὅτι καλὴν συνείδησιν² 18

ἔχομεν, ἐν πᾶσιν καλῶς³ θέλοντες ἀναστρέφεσθαι.⁴ Περισσοτέρως⁵ 19

δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον⁶ ἀποκατασταθῶ⁷ ὑμῖν.

Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν⁸ ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα⁹ τῶν 20

προβάτων¹⁰ τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης¹¹ αἰωνίου, τὸν κύριον

ἡμῶν Ἰησοῦν, καταρτίσαι¹² ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ εἰς τὸ ποιῆσαι 21

τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον¹³ ἐνώπιον αὐτοῦ, διὰ

Ἰησοῦ χριστοῦ: ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε¹⁴ τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως:¹⁵ 22

καὶ γὰρ διὰ βραχέων¹⁶ ἐπέστειλα¹⁷ ὑμῖν. Γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν 23

Τιμόθεον¹⁸ ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ, ἐὰν τάχιον⁶ ἔρχηται, ὄψομαι

ὑμᾶς.

Ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους¹⁹ ὑμῶν, καὶ πάντας τοὺς ἀγίους. 24

Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.²⁰

¹ ἄλυσιτελής, unprofitable, profitless. ² συνείδησις, εὖ, ἡ, conscience. ³ καλῶς, rightly, well. ⁴ ἀναστρέφω, return, live. ⁵ περισσῶς, abundantly, exceedingly. ⁶ τάχιον, more swiftly. ⁷ ἀποκαθίστημι, restore, give back. ⁸ ἀνάγω, lead up, restore. ⁹ ποιμήν, ἑνός, ὁ, shepherd. ¹⁰ πρόβατον, οὐ, τό, sheep. ¹¹ διαθήκη, ἡς, ἡ, covenant, will. ¹² καταρτίζω, mend, fit. ¹³ εὐάρεστος, well-pleasing, acceptable. ¹⁴ ἀνέχομαι, endure, bear with. ¹⁵ παράκλησις, εὖ, ἡ, exhortation, consolation. ¹⁶ βραχύς, short, little. ¹⁷ ἐπιστέλλω, write, instruct by letter. ¹⁸ Τιμόθεος, οὐ, ὁ, Timothy. ¹⁹ ἡγέομαι, lead, be chief. ²⁰ Ἰταλία, ας, ἡ, Italy.

Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

25